

ΒΙΟΣ, ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΜΑΡΚΟΥ

Συνεγράφη ὑπὸ τοῦ Διδασκάλου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου.

Μέρος α΄ τῆς διηγήσεως. (Βίος)

Εἶη δεδοξασμένον καὶ ὑπερύμνητον τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ὅσον ἡ Εὐρώπη ἀφρίζει καὶ μαίνεται ἔναντιον τῆς θεϊκῆς Του μεγαλειότητος, ἄλλο τόσον τὰ Ἀνατολικά ταῦτα μέρη, δὲν λείπουσι νὰ προβάλλουν ἀκατάπαυστα, κατὰ διαφόρους πόλεις καὶ χώρας, κήρυκας, καὶ μὲ λόγους καὶ μὲ χύσεις τῶν ἰδίων των αἱμάτων, τῆς προσκυνητῆς Αὐτοῦ Θεότητος. Ἐκεῖνοι λέγουσι, πῶς ἦτον εἷς πλάνος καὶ ἀθετοῦσι καὶ Εὐαγγέλια, καὶ Ἀποστόλους, καὶ ἀπλῶς ὅλον τὸν χριστιανισμόν, καὶ τὴν ἐλπίδα τῶν χριστιανῶν. Οὗτοι παρρησιαζόμενοι ἐνώπιον τῶν τυράννων, κηρύττουσι μὲ ὄλην τὴν ἐλευθεροστομίαν, πῶς ἦτον, καὶ εἶναι Θεὸς ἀληθινὸς, Βασιλεὺς τῶν αἰώνων, Δημιουργὸς πάσης κτίσεως, Κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. Καὶ ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν Κριτὴς ἀδέκαστος, δέχεται τὴν ὁμολογίαν, ὡς θυσίαν αἰνέσεως, καὶ σφραγίζει τὴν δι' αἵματος αὐτῶν μαρτυρίαν, μὲ τὰ φρικτὰ καὶ ἐξαισία θαύματα, τὰ ὅποια οἱ μὲν υἱοὶ τῆς ἀπωλείας ἀκούουντες γελοῦσιν, οἱ δὲ χριστιανοὶ κατανυγόμενοι, καὶ ὠφελούμενοι ψυχικῶς ἀπὸ τὰ παράδοξα ἔργα τῆς μαρτυρικῆς χάριτος, δοξάζουσι τὸν φιλόνητον Κύριον, ὅπου ἔνισχύει τὴν ἀνθρώπινην ἀσθένειαν, νὰ καταφρονοῦν πᾶσαν βάσανον, καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον θάνατον, διὰ τὸ ὄνομά Του τὸ ἅγιον.

Τὸ ἐκδοθὲν ἱερὸν Μαρτυρολόγιον, ἱστορεῖ καλῶς τὴν πληθὺν τῶν τοιοῦτων λαμπρῶν κηρύκων, ὅπου ἐνεφάνησαν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἁγίαν Ἐκκλησίαν, μετὰ τὴν κοινήν Ἀλωσιν, καὶ μάλιστα τοὺς ἱεροὺς Ἀθλητὰς τοῦ προσεχῶς παρελθόντος δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶνος. Ἀλλὰ, καθὼς εἶπεν εἷς μέγας διδάσκαλος, οὐδέποτε ἐκλείνουσι στρατιῶται τῷ Χριστῷ, διὰ τοῦτο καὶ ὁ παρῶν δέκατος ἔνατος αἰὼν, εὐθύς εἰς τὰς πρώτας του ἀρχάς, εἰς μὲν τὴν Ῥόδον μᾶς ἀνέδειξεν ἕνα νέον καὶ εὐωδέστατον ῥόδον, τὸν ἐκ τῆς Ὑδρας νήσου καλλιμάρτυρα Κωνσταντῖνον· εἰς δὲ τὴν Νέαν Ἐφεσον, τὸ κοινῶς λεγόμενον Κουσάντασι, ἕτερον παρόμοιον, τὸν νέον Γεώργιον· καὶ νῦν ἐδῶ εἰς τὴν φιλόχριστον Χίον τρίτον, τὸν καλὸν τοῦτον Μάρκον, τοῦ ὁποίου τὴν λαμπρὰν Ἀθλησιν, ἐὰν σιωπήσομεν ἡμεῖς οἱ ταύτην ἰδεῖν ἀξιοθέντες, καὶ ὑπερθαυμάσαντες, θέλομεν ζημιώσει πολὺ τοὺς φιλομάρτυρας. Λοιπὸν πρέπει νὰ γράψωμεν εἰς δόξαν Θεοῦ, καὶ ὅσα εἶδομεν, καὶ ὅσα ὑπὸ τῶν ἀμέσως εἰδόντων, καὶ φιλαλήθως διηγησαμένων, ἠκούσαμεν. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι χρεῖα νὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὰ συμβάντα πρὸ τοῦ μαρτυρίου, διὰ τοῦτο γράφομεν ὅσα μᾶς ἐδίδαξεν ἄνθρωπος φιλαληθέστατος, ὅπου ἐστάθη ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπτης τῆς τοῦ Μάρκου ζωῆς· ἔχει δὲ οὕτως ὁ λόγος.

Οὗτος ὁ λαμπρὸς ἀριστεὺς τοῦ Χριστοῦ Μάρκος, ἐγεννήθη εἰς τὴν μεγαλόπολιν Σμύρνην, ἀπὸ γονεῖς εὐσεβεῖς καὶ θεοφοβούμενους· ὁ πατήρ του ὠνομάζετο Χατζῆ Κωνσταντῆς, ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην καταγόμενος, ἡ μήτηρ του Μαρία, Σμυρναία τὸ γένος, οἱ ὅποιοι φαίνεται ὅτι μόνον τὰ κοινὰ καλούμενα γράμματα τὸν ἔβαλον καὶ ἔμαθεν. Εἶχε δὲ αὐτὸς καὶ ἀδελφὸς ἱερομόναχον, Παῖσιον καλούμενον, ὅστις καὶ ψάλτης ἐχηρημάτισε τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Νέαν Ἐφεσον· ὅθεν καὶ ὁ Μάρκος, μέγας τὴν ἡλικίαν γενόμενος, χάριν πραγματείας ἐπήγαιεν ἐκεῖσε καὶ ὑπέστρεφε· καὶ δὴ γυρίζων ἀπὸ τὸ Κουσάντασι εἰς τὴν Χίον εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους ὀγδοήκοντα ὀκτώ, ἔλαβε γυναῖκα νόμιμον. Ἐπειτα, παρακινήθεις ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του μετέβη εἰς τὸ Κουσάντασι, διὰ νὰ κατοικήσῃ ἐκεῖ· πλὴν ἄμποτε νὰ μὴν ἤθελεν ὑπάγει ἐκεῖ ὀλότελα· ὅτι ἐκεῖ ἔπεσε πτώμα διπλοῦν καὶ δακρῶν ἄξιον.

Ὅτι πρῶτον μεν συνηπάγη ἀπὸ τὸν ἔρωτα μᾶς ξένης γυναικὸς χριστιανῆς, καὶ κρυφίως αὐτὴν

έμοίχευε μέχρι τινός· έως ότου έκ προδοσίας, ό Αγός τοϋ τόπου, μίαν νύκτα πατήσας τήν οίκίαν, έπίασε και τούς δύο, και τό πρωϊ παρρήσιασθέντες είς τό κριτήριον, έξώμοσαν, φεϋ! και οί δύο τήν τοϋ Χριστοϋ πίστιν· και τόν μόν Μάρκον περιέτεμε, τήν δέ Μαρίαν [τοϋτο γάρ ήν τό όνομά της] έβαλεν είς τό χαρέμι του· και μετά τέσσαρας μήνας τοίς έχορήγησε και μισθόν, και έπήγεν ή γυνή είς έδικήν της οίκίαν. Ό Μάρκος έτέρνα είς τό έξής ως υίός τοϋ Αγά, και είς τό φαινόμενον έδείκνυεν είς τούς χριστιανούς μεγάλην αγριότητα και σκληρότητα· πλην έσωθεν είχε μαστίζουσας δεινώς τήν συνείδησιν. Όθεν και προσέδραμε κρυφίως είς ένα πνευματικόν πατέρα, πολλά έπιτήδειον πρός διόρθωσιν τοιούτων ψυχών. Εκείνος είς τήν άρχήν δέν τόν έδέχθη, ύποπτευόμενος μήπως έπονηρεύετο, διά νά τοϋ προξενήση κανέν κακόν· πλην, άφ' οϋ είδεν ότι μετά δακρύων και συντριβής προσήρχετο, τόν έδέχθη, τόν έπαρηγόρησε, τόν είπε νά έλπίζη είς τήν εύσπλαγχίαν τοϋ Θεοϋ, και θέλει δεχθῆ έξ άπαντος τήν μετάνοιάν του. Έφανέρωσε λοιπόν όλην τήν καρδιά του, πώς είναι έτοιμος, όταν εύρη τόν τρόπον, και νά φύγη εκείθεν όμοϋ μετά τῆς γυναικός· μάλιστα και έφρόντιζε, πώς νά φυλάξη άσυνούτευτον έν παιδι άρσενικόν όπερ είχεν ή γυνή από τόν πρότερον άνδρα της, ως δέκα έννέα, ή είκοσι μηνών, τό όποϊον είχε πλησίον της.

Είς τόν ίδιον πνευματικόν πατέρα, έπῆγε και ή γυνή πολλάκις· και ή παρακάλεσις των ή πρώτη και κυρία ήτον, νά εύρη τόν τρόπον νά τούς φυγαδέυση εκείθεν. Έφώτισε λοιπόν ή Θεία Χάρις τόν πνευματικόν και εύρε τόν τρόπον πολλά έπιτήδειον. Η Μαρία έσύχναζεν είς τό χαρέμι τοϋ Αγά, και ό πνευματικός τήν έσυμβούλευσε νά παύση είς τό έξής, και νά προσποιηθῆ πώς πάσχει και είναι άσθενής· ύπήκουσεν ή Μαρία είς τήν συμβουλήν τοϋ πνευματικοϋ της πατρός. Και ό Αγός μανθάνων πώς δέν ήμπορεϊ, έστειλεν ένα ίατρών πολλά έμπειρον, με τόν Μάρκον άντάμα, διά νά τήν έπισκεφθῆ· ό ίατρός έλαχε νά είναι και πολύ θεοφοβούμενος, και άκρος φίλος τοϋ Πνευματικοϋ, όθεν και κατεπέισθη είς τούς λόγους τοϋ πνευματικοϋ του πατρός, νά είπῆ άπερ άπέβλεπον είς τό έξ άρχῆς σκοπόν των. Έγύρισεν ό ίατρός είς τόν Αγά, και τόν λέγει: Σουλτανούμ, ή γυνή πάσχει κακά από πάθη μητρικά, τά όποϊα οϋτε έγώ ήμπορῶ νά τά ίατρεύσω, οϋτε κανέννας άλλος από τούς ίατρούς· είς τήν Σμύρνην εύρίσκεται μία γυναίκα Έβραία, και μοναχή εκείνη έχει τήν έπιστήμην νά ίατρεύη τά τοιαϋτα πάθη. Αν είναι όρισμός σου είς εκείνην νά τήν στείλῃς, ίατρεύεται, εί δέ άλλέως, είναι άδύνατον. Κατεπέισθη ό Αγός, και προστάζει τόν Μάρκον, νά έτοιμασθοϋν και νά υπάγουν, και πάλιν νά έπιστρέψουν. Λοιπόν και ήτοιμάσθησαν και έκίνησαν και οί τρεϊς, ότε Μάρκος, και ή Μαρία, και τό παιδίον όμοϋ, ύστερον από έννέα μήνας τῆς έξομώσεώς των.

Αλλά συνεργεία τοϋ μισοκάλου δαίμονος, από κάποια σημεία, ό Αγός περιεργάσθη και έβεβαιώθη, πώς διά νά φύγουν όλότελα προσεποιήθησαν τήν άρρώστιαν τῆς γυναικός, και κυριευθείς από άκραν όργήν, εύθύς στέλλει κατόπιν των πεζοδρόμον με γράμματα πρός τόν όνομαστόν εκείνον Μουλανταλήν Μουσελήμην τῆς Σμύρνης, νά τούς πιάση, και νά τούς στείλῃ όπίσω σιδηροδέσμους, κανων όρκον, ότι και τούς τρεϊς εύθύς νά κρεμάση, και άκόμη και τόν σύμβουλόν των, αν ήμπορέση νά τόν μάθη. Ό ταχυδρόμος τούς έφθασεν είς τούς άνεμόμυλους τῆς Σμύρνης, πλην μή γνωρίζων αύτούς, παρήλθεν. Ό Μάρκος από όλίγην έξέτασιν, καταλαμβάνων πώς υπάγει διά αύτούς, σπεύσας έμβῆκεν είς τήν Σμύρνην, και εύθύς εύρίσκων εκεί καράβι διά τό Τριέστι, τοϋ όποϊου τόν κατεάνιον έγνώριζεν από προτήτερα, είς εκείνο τό όγλιγωρότερον έμβαρκαρίσθησαν, με σκοπόν διά νά υπάγουν και αύτοί είς τό Τριέστι· ήτον δέ τότε έτος τῆς σωτηρίας έννενηκοστών δεύτερον. Και λοιπόν, Θεοϋ βοηθοϋντος, έγλύτωσαν από τούς τόπους τῆς άσεβείας· άλλ' έπειδή και τό Τριέστι δέν είναι τόπος διά μετάνοιαν, ό ψυχοσώστης Κύριος δέν έσυγχώρησε νά υπάγουν εκεί, αλλά από κάποια

ἐμπόδια, ἠναγκάσθησαν νὰ εὔγουν εἰς τὰ Νησία τοῦ Βενετζάνου, καὶ ἐκεῖ κατὰ τὴν τάξιν τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας, ἐχρίσθησαν τῷ Ἁγίῳ Μύρω, καὶ ἠξιώθησαν τῶν φρικτῶν Μυστηρίων, καὶ ὡσαύτως ἐπηκολούθησε καὶ ἡ τοῦ γάμου εὐλόγησις.

Ἡ θεία Γραφή ἔγραψεν τὰς δύο μεγάλας ἀμαρτίας ὅπου ἔπραξεν ὁ Βασιλεὺς Δαβίδ, ἦγουν τὴν μοιχείαν μετὰ τῆς γυναικὸς Οὐρίου τοῦ Χετταΐου, καὶ τὸν φόνον αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ Οὐρίου, τοῦ ἀθώου καὶ πιστοτάτου δούλου του. Ἄλλ' ἔγραψε κατόπιν καὶ τὴν μετάνοιαν ὅπου ἔκαμε, διὰ τὰς δύο ἐκείνας παρανομίας, ὅπου, καθὼς ἠξεύρει καθεὶς, ὁ Δαβίδ εἶναι τὸ μέγα παράδειγμα τῆς μετανοίας εἰς ὄλους τοὺς αἰῶνας. Καὶ ἡμεῖς λοιπὸν, χωρὶς κἀμμίαν συστολὴν, ἐγράψαμεν τοῦ Μάρκου τούτου τὰ δύο μεγάλα πτώματα, τὴν μοιχείαν καὶ τὴν ἄρνησιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπηκολούθησαν ἐξ ἀνάγκης καὶ γυναικοχωρισία καὶ ἀνδροχωρισία, διότι ἔρχεται κατόπιν ἡ μετάνοια θριαμβεύουσα καὶ τὰ νικητήρια κατὰ πάσης παρανομίας σαλπίζουσα καὶ θαυμασίως ἐξαστράπτουσα μετὰ τῶν μαρτυρικῶν αἱμάτων τοὺς ῥύακας. Ὅτι καθὼς εἰς τὸ Ἅγιον Βάπτισμα, κοντὰ εἰς τὸ προπατορικὸν ἀμάρτημα, ἐκπλύνονται καὶ ὅσαι προαιρετικαὶ ἀνομίαι εὐρίσκονται εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀναβαίνει νέος Ἀδὰμ ἐκ τοῦ ὕδατος ὁ βαπτιζόμενος, οὕτω καὶ μετὰ τὴν χύσιν τῶν μαρτυρικῶν αἱμάτων, ὅλα ὅσα ὡς ἄνθρωπος ἤμαρτεν ὁ ὑπὲρ Χριστοῦ ἀθλῶν, ἀποκαθαίρονται, καὶ ὄντως, Υἱὸς Θεοῦ κατὰ χάριν ἀναγεννᾶται ὡσὰν ὅπου εἰς τὸ ἐξῆς, κατὰ τὸν Θεολόγον, δὲν ἔχει φόβον νὰ χάσῃ τὴν ἀθωότητα ἀπὸ δεύτερα μολύσματα.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐμβῆκαν ἐν ὁδῷ μετανοίας, κατὰ τὸν τρόπον ὅπου ἐδηλώσαμεν, ἀνεχώρησαν ἀπὸ τοὺς τόπους ἐκείνους, καὶ πηγαίνοντας κατὰ τὰ ὑπερβόρεια μέρη, ἐπροχώρησαν διὰ φύλαξιν των, καὶ εἰς τόπους ῥωσσικούς. Πλὴν καὶ μετὰ ὄλον ὅπου ἐπεριπάτησαν διαφόρους πόλεις καὶ χώρας, ὅμως εἰς κἀμμίαν δὲν ἔκρινεν εὐλογον νὰ κατοικήσουν· διότι εἰς μὲν τὰς ἀρχὰς ἡ συνειδήσις τῆς ἀρνήσεως, τὸν ἠνάγκασε τὸ ὀγλιγορότερον μόνον νὰ φύγῃ ἐκεῖθεν, διὰ νὰ γυρίσῃ πάλιν εἰς τὴν προτέραν του εὐσέβειαν, ἀφ' οὗ δὲ τοῦτο ἔγινε, καὶ ἦδη ἦτον ἐν ὁδῷ μετανοίας, ἡ Θεία Χάρις ἄνωθεν ἐνέπνευσεν εἰς τὴν καρδίαν του καὶ τὸν λογισμὸν τοῦ μαρτυρίου, καὶ ὡς ἀγαθὴ ἐδέχθη τὸν θεῖον σπόρον, καὶ τοῦ καιροῦ προχωροῦντος, καὶ ἐβλάστησε, καὶ ἐκαρποφόρησε τῆς λαμπρᾶς τὸν ἄσταχυν. Ἄλλ' ἡ Θεία Χάρις δὲν ὁμοιάζει μόνον μετὰ σπέρμα, ἀλλὰ καὶ μετὰ πῦρ, πῦρ ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ Κύριος ἦλθε βαλεῖν εἰς τὴν γῆν· καὶ τοῦτο δὴ τὸ οὐράνιον πῦρ, καὶ ὡς ἔδειξαν τὰ πράγματα, ἦναψε φλόγαν λαμπρὰ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ εὐλογημένου Μάρκου, καὶ πλέον εἰς τὸ ἐξῆς ἄλλο δὲν ἐφαντάζετο, ἀλλὰ τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ θάνατον. Ὅθεν καὶ τοῦτον τρέφων τὸν πόθον, ἐγύρισε πάλιν εἰς τοὺς Ὀθωμανικοὺς τόπους, καὶ πανταχοῦ ἐξωμολογεῖτο, καὶ ἐφανέρωνε τὸν σκοπὸν τοῦ Μαρτυρίου, εἰς Ἀρχιερεῖς, καὶ Πατριάρχας, καὶ Πνευματικοὺς Πατέρας, καὶ ὅλοι μὲν ἐν στόμα τὸν ἔλεγον νὰ λείψῃ, καὶ νὰ μὴ θελήσῃ νὰ γένη ριψοκίνδυνος, ὡς δυνατὸν νὰ σωθῇ μετὰ τὴν μετάνοιαν. Ὅτι καὶ τὸν Ἀπόστολον Πέτρον ὅπου τὸν ἠρνήθη τρεῖς φοραῖς μετὰ ὄρκους καὶ ἀναθετίσματα, μετὰ μοναχὴν τὴν μετάνοιάν του, τὸν ἐδέχθη ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ τοῦ ἐχάρισεν ἀπ' ἀρχῆς τὸ Ἀποστολικὸν ἀξίωμα. Καὶ ἔλεγον μὲν καλῶς ἐκεῖνοι οἱ ἱεροὶ πατέρες, ἀλλὰ τὸ πῦρ τῆς πρὸς Χριστὸν ἀγάπης ἐλάλει ἐνεργητικώτερον καὶ δραστικώτερον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ εὐλογημένου Μάρκου· ὅθεν καὶ ἔλεγεν: ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγνώρισα, καὶ τὴν ἀμαρτίαν μου οὐκ ἐκάλυψα, καὶ πρέπει νὰ κερδήσω τὸν Ἰησοῦν μετὰ τὸ αἷμά μου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὁ κόσμος ὅλος δὲν δύναται νὰ με ἐμποδίσῃ· καὶ διὰ τοῦτο σᾶς παρακαλῶ, λείψετε ἀπὸ τὸ νὰ μοῦ λέγητε τὰ ἐναντία. Ῥητῶς αὐτὰ ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ στόματός του καὶ ἡμεῖς ἐδῶ εἰς τὴν Χίον, ἀφ' οὗ πολλάκις τὰ εἶπεν εἰς ἄλλους. Ὅθεν καὶ πρὸ τοῦ νὰ χωρισθῇ ἐκεῖθεν σωματικῶς, ἐφόρεσε σάββανον ἀγιοταφίτικον, διὰ νὰ στοχάζεται εἰς τὸ ἐξῆς τὸν ἑαυτὸν του ὡς νεκρὸν· καὶ τρόπον τινὰ ἔλεγε καὶ οὗτος ὁ μακάριος μετὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον: Ἐγὼ πάντοτε τὴν νεκρῶσιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ

σώματί μου περιφέρω.

Μέρος β΄ τῆς διηγήσεως. (Μαρτύριον)

Λοιπὸν ἀφ' οὗ ἔκαμε τὴν τελείαν ἀπόφασιν, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν με σκοπὸν διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Νέαν Ἐφεσσον· ὅτι καθὼς ἔλεγε, κάποιος μέγας διδάσκαλος τὸν εἶπεν, ὅτι ἐκεῖ ὅπου ἔκαμε τὴν ἄρνησιν, πρέπει νὰ κάμῃ καὶ τὴν ὁμολογίαν. Μὴ ὄντος δὲ ἀμέσως πλευσίματος, εὐγῆκεν ἐδῶ εἰς τὴν Χίον, ὅπου καὶ με πολλοὺς ἐγνωρίσθη παλαιοὺς φίλους του, καὶ μεθ' ἡμῶν ηὐλίσθη ἡμέρας τινὰς, ἕως νὰ τύχῃ πλοῖον διὰ τὸ Κουσάντασι. Λοιπὸν μαθόντες τὸν σκοπὸν του, ἐδοκιμάσαμεν καὶ ἡμεῖς νὰ τὸν ἐμποδίσωμεν, καὶ ἠκούσαμεν, ὅσα ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν· ὅθεν εὐρεθέντος πλοίου ἔπλευσεν εἰς τὸ Κουσάντασι, σπουδάζων ἂν ἦτον τρόπος νὰ φθάσῃ μίαν ὥραν προτιήτερα. Φθάσας δὲ ἐκεῖ, εὐθύς ἐπῆγεν ἀμέσως καὶ ἀντάμωσεν ἐκεῖνον τὸν πνευματικὸν του πατέρα τὸν πρῶτον. Ἐκεῖνος μαθάνων τὴν βουλήν του, τὸν ἐμπόδισεν, ὅχι ἀπὸ τὸ μαρτύριον, ἀλλὰ ἐκεῖ νὰ μὴ παρῆρσιασθῆ, παρασταῖνον ὅτι τὸ τοιοῦτον ἔργον ἔχει νὰ προξενήσῃ μέγαν ὄλεθρον, ὡσὰν ὅπου οἱ Ἀγαρηνοὶ ἦσαν κατὰ τῶν χριστιανῶν ἐξηγριωμένοι, ἀπὸ τὴν οἰκοδομὴν τῆς νέας Ἐκκλησίας, καὶ ἀπὸ τὸ μαρτύριον τοῦ Νέου Γεωργίου, ὅπου ἤδη πρὸ ὀλίγου, ἦτοι τὸν Ἀπρίλιον μῆνα ἔγινε· καὶ ἦσαν ἔτοιμοι, ἐὰν λάβωσι μικρὰν ἀφορμὴν, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν νὰ κρεμνίσουν, καὶ ἄλλα πολλὰ κακὰ νὰ κάμουν εἰς τοὺς χριστιανούς. Ἐκαμεν ὑπακοὴν εἰς τοὺς λόγους τοῦ πνευματικοῦ, ἀλλὰ με λύπην του μεγάλην, πῶς δὲν ἐπέτυχε τὸν σκοπὸν του, κατὰ τὸν πόθον του· ὅθεν ἐγύρισε πάλιν εἰς τὴν Χίον, με στερεὰν ἀπόφασιν ἐδῶ νὰ λάβῃ τὸ ποθούμενον τέλος.

Ἐδῶ ἐρχόμενος, ἔδειξεν ὁ εὐλογημένος μεγάλην φρόνησιν, ὅτι ἐπειδὴ ἔκαμε ἀπόφασιν νὰ παρῆρσιασθῆ, διὰ νὰ μὴ προξενήσῃ τίποτε κακὸν εἰς κἀνένα χριστιανὸν, δὲν ἐπῆγεν εἰς ὀσπήτιον κἀνενὸς ἀπὸ τοὺς πρότερος φίλους του, οὐδὲ φανερὰ συνανεστράφη με κἀνένα του γνώριμον, ἀλλὰ μόνον εἰς ἓνα ἀπόκρυφον τόπον ἐστάθη, καὶ τὸ πρῶτ', ὅπου ἐξημέρωνε Κυριακῆ, ἐπῆγεν εἰς μίαν παράμερον Ἐκκλησίαν, καὶ ἤκουε τὸν ὄρθρον καὶ τὴν Λειτουργίαν, καὶ ἐκοινώνησε τὰ Ἄχραντα Μυστήρια. Τὴν ἀκόλουθον νύκτα, ὅπου ἐξημέρωνε ἡ Δευτέρα δύο ἀδελφοὶ ἱερωμένοι, με τοὺς ὁποίους εἶχε λάβῃ τὸ πρότερον στενὴν γνωριμίαν, τὸν ἔκραξαν μυστικὰ εἰς τὸ κελλίον των, καὶ οὗτοι ἐβάλθησαν, ἂν ἦτον τρόπος, νὰ τὸν ἐμποδίσουν ἀπὸ τὸ ἐπιχείρημα τοῦ Μαρτυρίου, λέγοντές του οὕτως: Ἀδελφέ μὴ λυπῆσαι, πῶς δὲν ἐπέτυχες τὸ ποθούμενόν σου· ὁ Θεὸς ὅπου ἐρευνᾷ τὰ βάθη τῶν καρδιῶν, ἤξεύρει τὸν πόθον σου, καὶ σὲ ἀνταμείβει, ὡσὰν καὶ νὰ ἐτελείωσες καὶ με τὸ ἔργον τὸ Μαρτύριον, καὶ τῶρα ἐσὺ βέβαια εἶσαι Μάρτυς τῆ προαιρέσει. Καὶ λοιπὸν, ἂν θελήσῃς νὰ σταθῆς ἕως αὐτοῦ, ἱκανῶς ἐπλήρωσας τὸ χρέος σου· καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἄλλο δὲν σοῦ χρειάζεται, παρὰ νὰ φυλάττῃς ἀκριβῶς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ· καὶ ἂν θέλῃς, ἢμπορεῖς νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, καὶ ἐκεῖ νὰ ζήσῃς με ἡσυχίαν, μίαν ἁγίαν ζωὴν. Αὐτὰ καὶ τὰ τοιαῦτα τοῦ εἶπον ἐκεῖνοι οἱ ἀδελφοί· ἀλλ' ἐκεῖνος ὁ μακάριος, μάλιστα ἠσθάνετο, ὅπου ἀπὸ τὴν ἀποτυχίαν ἐκείνην, ἦναψε μέσα εἰς τὴν καρδίαν του περισσότερον ἢ φλόγα τοῦ θεικοῦ πόθου, καὶ τοὺς ἀπεκρίθη: Μὴ γένοιτο ἀδελφοί, μὴ γένοιτο νὰ σταθῶ ἕως αὐτοῦ· δυστυχία μου εἶναι, καὶ ζημία ἐσχάτη, νὰ σταθῶ ἕως αὐτοῦ. Νὰ ἀποθάνω, νὰ ἀποθάνω διὰ τὸν Ἰησοῦν μου· τὴν ἀνομίαν μου ἐγνώρισα, καὶ τὴν ἁμαρτίαν μου οὐκ ἐκάλυψα, καὶ θέλω νὰ τὴν ἐξαλείψω με τὸ αἷμα μου ἂν ἔχουν νὰ μοῦ κάμουν, καὶ τοῦ Πέρσου Ἰακώβου τὰ κολαστήρια, ὅλα εἶμαι ἔτοιμος νὰ τὰ δεχθῶ, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Σωτῆρός μου. Λοιπὸν ἐπέρασαν τὸ πλεόν τῆς νυκτὸς, με λόγους ψυχοφελεῖς, με ἄσματα πνευματικὰ, καὶ με διηγήματα μαρτυρικὰ· εἶτα εἶπον τὸ ἀπόδειπνον. Μετὰ τὸ ἀπόδειπνον, ἀνέγνωσε μόνος ἐκεῖνος τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἱερᾶς Μεταλήψεως, με κατάνυξιν καὶ δάκρυα καὶ με πολλὰς μετανοίας ὕστερον, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐκουράσθη, καὶ ἐκάθισε, καὶ τὸν ἤρπασεν ὀλίγος ὕπνος. Καὶ ἐκεῖ, ἰδοὺ

τοῦ ἐφάνη ἕνας ὠραιότατος νεανίας, καὶ τὸν εἶπεν: Ἦγγικεν ἡ τοῦ θεοῦ δαυηλῆς· καὶ μετὸν λόγον τοῦτον εὐθύς ἐξύπνησε. Καὶ εἰσελθόντες καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀνέγνωσαν τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ὁρθρου, εἶτα κοινωνήσας τὰ Ἄχραντα Μυστήρια, καὶ ἐφοδιασθεὶς καλῶς μετὴν θεϊκὴν δύναμιν, εὐξαμένων ἐπ' αὐτῷ καὶ τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἀποχαιρετίσας αὐτούς, ἐξῆλθε πάλιν μυστικῶς, ὀλίγης ἔτι σκοτίας οὔσης. Εὐρῶν δὲ καθ' ὁδὸν μίαν Ἐκκλησίαν ἀνοικτὴν ἐν ἧ ἔτελεῖτο λειτουργία, ἐμβῆκε μέσα καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν, σταθεὶς ἐνώπιον τῆς Δεσποτικῆς Εἰκόνας προσηύξατο θερμῶς· καὶ μετὰ τὸ τέλος, ἐπέφερε τὰ προφητικὰ ταῦτα: Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἦχθη καὶ ὡς ἄμνος ἄκακος, ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωτος. Ἐπειτα ἐξελθὼν, ἀπῆλθεν εἰς τόπον παράμερον, καὶ ἐκεῖ ἐστάθη εὐχόμενος, ἕως νὰ ἀνοίξῃ τὸ κριτήριον, ὁ λεγόμενος Μεχκεμῆς, καὶ τοῦτο μαθὼν ἔδραμε σπουδαστικά. Φθάσας εἰς τὴν πόρταν, ἐστάθη καὶ ἔκαμε πρῶτον τρεῖς μεγάλους Σταυρούς εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ὕστερον ἐμβῆκε μέσα· ἐμβαίνων ἠρώτησεν ἕνα τῆς αὐλῆς: Ποῦ εἶναι ὁ Κριτῆς; Καὶ τὸν ἔφερον ἐκεῖνος εἰς τὸν Κριτὴν. Ὁ Κριτῆς τὸν ἠρώτησε: Τί θέλεις; Τί ζητεῖς;

Ἀπεκρίθη ὁ Μάρκος: Ἐγώ, ἡμῖν χριστιανός, Μάρκος τὸ ὄνομά μου· κατάγομαι ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην· ἐγεννήθηκα εἰς τὴν Σμύρνην ἀπὸ γονεῖς χριστιανούς. Πρὸ χρόνων ἱκανῶν, ἔπαθον τύφλωσιν εἰς τὸν νοῦν, καὶ ἠρνήθην, φεῦ! τὴν πίστιν μου τὴν ἁγίαν, καὶ ἐδέχθην τὴν ἐδικὴν σας τὴν βρωμεράν. Ὑστερον μετ' ἠλέησεν ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, καὶ ἦνοιξα τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς μου, καὶ ἐγνώρισα τὴν πλάνην εἰς τὴν ὁποίαν ἔπεσα. Ὅθεν ἦλθον σήμερον ἐδῶ διὰ νὰ ὁμολογήσω, πῶς ἔσφαλα, ὅπου ἄφησα τὸ φῶς, καὶ ἠκολούθησα τὸ σκότος. Καὶ ταῦτα λέγων εὐγαλεν ἀπὸ τὸν κόρπον του ἕνα Σταυρὸν, καὶ τὸν ἠσπάσθη λέγων: Αὕτη εἶναι ἡ πίστις ἡ ἀληθινή, καὶ Θεῖον ἀληθινὸν ὁμολογῶ, καὶ Ποιητὴν ὅλου τοῦ κόσμου, τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπου κατεδέχθη, καὶ ἐσταυρώθη ὡς ἄνθρωπος διὰ τὰς ἁμαρτίας μου, καὶ ἀποβάλλω ὡς ψευδῆ καὶ ἀπατηλὴν τὴν ἐδικὴν σας θρησκείαν καθὼς ἀποβάλλω καὶ ρίπτω τοῦτο, ὅπου εἶναι τὸ σημάδι τῆς πλάνης ταύτης. Καὶ ἐν ταυτῷ ἔρριψε κατὰ γῆς τὸ σαρίκι ὅπου ἐφόρει εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀντ' ἐκείνου ἐφόρεσεν ἕνα σκοῦφον ἀγιορεῖτικον.

Ἐξεπλάγησαν ταῦτα ἀκούσαντες, ὅ,τε ὁ Κριτῆς, καὶ ὅσοι εὐρέθησαν παρόντες· καὶ ὡς τόσον ὁ Κριτῆς ἀποκριθεὶς ἠρώτησε τὸν Μάρτυρα: Τί εἶναι αὐτὰ ὅπου λέγεις ἄνθρωπε; Εὐγῆκες ἀπὸ τὸν νοῦν σου;

Ἀπεκρίθη ὁ Μάρτυς: Ὅχι, πολλὰ καλὰ ἔχω τὸν νοῦν μου, καὶ διὰ τοῦτο ὁμολογῶ πῶς ἐπλανήθην.

Μήπως εἶσαι μεθυσμένος;

Εἶμαι μάλιστα καὶ ὀλονήστικος.

Στοχάσου καλὰ, διὰ τί ἀκολουθεῖ νὰ πάθῃς πολλὰ, καὶ τέλος πάντων καὶ θάνατον.

Καὶ ἄμποτε, ἐγὼ διὰ τοῦτο ἦλθον, καὶ ἔτοιμος εἶμαι νὰ πάθω διὰ τὸν Χριστόν μου, ὅσα κολαστήρια μοῦ κάμετε.

Ὅ,τι θέλεις ζήτησαι ἀπὸ λόγου μου, καὶ εἶμαι ἔτοιμος νὰ σοὶ κάμω ὅ,τι μετ' ἐζήτησῃς.

Ἐγώ, μίαν χάριν ζητῶ ἀπὸ λόγου σου, νὰ με στείλῃς εἰς τὸν Ἰησοῦν μου Χριστόν. Τοῦτο ζητῶ, καὶ διωθῶ, καὶ ποθῶ, νὰ χύσω τὸ αἷμα μου διὰ τὸν Ἰησοῦν μου τὸν Πλάστην μου, διότι τὸν ἐλύπησα πολὺ μετὴν ἄρνησίν μου. Καὶ αὐτὰ δὲν τὰ ἔλεγε μετ' ὡνὴν τρομασμένην, ἀλλὰ μετ' ὡνὴν γενναίαν, μετ' ὄνον πολὺν, μετ' ἀρρήσιαν μεγάλην, μετ' φρόνημα παντελῶς ἄφοβον καὶ ἀκατάπληκτον, ὥστε ὅπου ὅλους ἐξέπληξε.

Λοιπὸν ὁ Κριτῆς τὸν παρέδωκεν εἰς τὸν Μουζοῦρ Ἀγῆν νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν φυλακὴν· οἱ δὲ ὑπηρεταὶ παραλαβόντες αὐτὸν, εἰς τὸν δρόμον ὅλον τὸν ἔλεγον: Ἄνθρωπε, ἔλα εἰς τὸν ἑαυτὸν σου, καὶ ὅ,τι χρειάζεται νὰ σοὶ δώσωμεν, καὶ ἄσπρα καὶ φορέματα.

Αὐτὰ ὅλα εἶναι φθαρτὰ καὶ μάταια, καὶ ἅς ἦναι διὰ λόγου σας, ἐγὼ ἄλλο δὲν ζητῶ ἀπὸ λόγου σας, παρὰ νὰ μὲ στείλετε μίαν ὥραν προτῆτερα εἰς τὸν Χριστὸν μου.

Λοιπὸν τὸν ἔβαλαν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας του εἰς τὸ τουμπροῦκι. Εἶχεν ὁ μακάριος φωνὴν μελωδικὴν, καὶ πολλὰ ἄρεστήν, καὶ συχνὰ ἐσυνήθιζε νὰ ψάλλῃ εἰρμούς καὶ τὰ παρόμοια· ὅθεν καὶ τότε κυριευθεὶς ἀπὸ θεϊαν κατάνυξιν, καὶ πνευματικὴν χαρὰν, ὅπου τὸν ἤξιωσεν ὁ Κύριος νὰ πάσχη ὑπὲρ τοῦ θείου του ὀνόματος, ἤρχισεν καὶ ἔψαλλεν ὕμνους τῆς Κυρίας Θεοτόκου, λέγων συχνὰ καὶ τὸ: Δόξα Σοι, ὁ Θεός.. Ὁ Σούμπασις ὅπου ἐκάθητο ἔξω ἀπὸ τὴν φυλακὴν μὲ τοὺς κολινζίδες, ἦτον ἄνθρωπος κακόγνωμος καὶ ὑπερήφανος, δὲν ὑπέφερεν ὡς ἄλλη ἀσπίς, νὰ ἀκούῃ τὴν γλυκύτατην ψαλμωδίαν τοῦ Μάρτυρος, ὡσὰν νὰ μὴν ἦτον εἰς φυλακὴν, ἀλλ' ὡσὰν νὰ εὐρίσκετο εἰς κἀνὲν χαροποῖον συμπόσιον, ὅθεν ἀνοίγει μὲ θυμὸν τὴν φυλακὴν, καὶ, μπρὲ μουρτάτη, τὸν λέγει, τραγωδεῖς; Ἐπειτα ἀνοίξας τὸ κούτζουρον, ἤνοιξε καὶ τὰ σκέλη τοῦ Μάρτυρος εἰς τόσον, ὅπου παρέκει δὲν ἦτον δυνατὸν, καὶ ἐκεῖ μὲ βίαν πολλὴν ἔκλεισεν ὁ ἀλιτήριος τοὺς ἀγίους του πόδας. Τοῦτο κατὰ τὴν γνώμην ἑνὸς ἰατροῦ, καὶ καθὼς εἶναι δυνατὸν νὰ τὸ καταλάβῃ καθείς, ἦτον ἄκρα βάσανος, διότι ἔπασχε μεγάλως τὸ καλούμενον ἱερὸν ὄστοῦν. Ἐπειτα μὲ ὄλην του τὴν ματιώδη δύναμιν ἤρχισε νὰ τὸν κτυπᾷ κλοτζίας ὅπου ἔτυχεν, εἰς τὴν κεφαλὴν, εἰς τὸ στῆθος, εἰς τὴν κοιλίαν, εἰς τὸν λαιμόν. Μερικοὶ χριστιανοὶ ἀπὸ φιλομάρτυρα διάθεσιν κινούμενοι, ἔκαμαν τρόπους καὶ ἐμβῆκαν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ ἐκεῖνοι βλέποντες καὶ ἀκούοντες ἀμέσως, ἐδιηγήθησαν ἡμῖν ἅπαντα. Ἐκεῖνοι ἐμέτρησαν καὶ τὰς κλοτζίας τὰς βαρβαρικὰς ὑπὲρ τὰ τριάκοντα, ἀπὸ τὰς ὁποίας ὕστερον, ἠκολούθησε καὶ νὰ πτύῃ αἷμα. Κλοτζῶν ὁ βάρβαρος, τὸν εἶπε: Ἐγὼ μπρὲ, θὰ σοῦ κόψω τὴν κεφαλὴν. Εὐχαριστῶ Σοι Κύριέ μου Ἰησοῦ Χριστέ, ὅπου μὲ ἤξιωσας νὰ πάσχω διὰ τὸ ὄνομά Σου τὸ Ἅγιον, ἔλεγε μετὰ κατανύξεως ἐκεῖνος ὁ μακάριος. Φεύγων δὲ ὁ κατάρατος ἐκεῖνος, εἶπεν ὁ Μάρτυς εἰς τοὺς παρόντας: Ἠκούσατε ἀδελφοί, τί ἐφοβέρισεν οὗτος ὁ ἀσεβής; Αὐτὸς δὲν μοῦ κόπτει τὴν κεφαλὴν, ἀλλὰ αὐτοῦ θὰ κοποῦν τὰ ποδάρια. Τί δὲ ἐννοοῦσεν ὁ Μάρτυς κόψιμον τῶν ποδῶν· ἔτι μένει ἄδηλον. Ἐπειτα πάλιν ἔψαλλεν: Δόξα Σοι ὁ Θεός, δόξα Σοι Ποιητὰ τοῦ παντός.

Μετὰ τοῦτο ἐμβῆκεν εἰς τὴν φυλακὴν εἰς ἄνθρωπος τοῦ Κριτοῦ, καὶ ἠρώτησε τὸν Μάρτυρα:

Ἐσὺ εἶσαι ὅπου ἠρνήθης τὴν πίστιν μας;

Ἐγὼ εἶμαι, καὶ ἀναθεματίζω καὶ ἐσέ, καὶ τὸν ἀρχηγὸν τῆς πλάνης σας.

Μπρὲ ντελή, καὶ ἀχαμνή εἶναι ἡ ἐδικὴ μας πίστις;

Κακὰ καὶ ψυχρὰ νὰ γενῆς, καὶ σὺ, καὶ ἡ πίστις σας, καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς πίστεως σας.

Καὶ οὕτως ἐκεῖνοι μὲν ὑβρίζοντες ἀνεχώρησαν, ὁ δὲ Μάρτυς πάλιν εὐχαρίστει καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεὸν, μὲ πολλὴν καὶ μεγάλην κατάνυξιν, δεόμενος καὶ παρακαλῶν ἀκατάπαυστα τὴν ἀγαθότητά Του, νὰ τὸν ἀξιῶσῃ νὰ τελειῶσῃ τὸν ποθοῦμένον του ἀγῶνα τὸ ὀγλιγωρότερον.

Τὴν Δευτέραν πρὸς τὸ ἔσπερας, ἐφοβέρισεν ὁ Σούμπασις νὰ τοῦ κάμη βασάνους δεινὰς καὶ χαλεπὰς, τὰς ὁποίας ἀκούσαντες οἱ ἐντὸς χριστιανοί, συμπαθεῖα κινούμενοι, παρεκάλουν μετὰ δακρύων τὸν Ἅγιον Θεὸν, νὰ τὸν ἐνδυναμώσῃ ἄνωθεν. Τὸ δὲ αἴτιον ὅπου τὸν ἐκίνησε νὰ κάμη ἐκείνους τοὺς φοβερισμοὺς δὲν ἦτον τόσον ὁ ζῆλος τῆς βδελυρᾶς του θρησκείας, ὅσον διότι ἐρεθίσθη ἀπὸ τὸν ἔλεγχον, ὅπου τὸν ἔκαμε ὁ Μάρτυς λέγων εἰς αὐτόν: Ἐμένα λέγεις μουρτάτην, διότι ἠρνήθην τὴν μουσαρὰν θρησκείαν τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ δὲν εἶσαι σὺ μουρτάτης, ὅπου ἠρνήθης τὴν ἀγίαν σου πίστιν, καὶ ὅλον ἓνα στέκεις καὶ ὑπερμαχεῖς, διὰ τὴν σκοτεινὴν καὶ βρωμερὰν αὐτήν, ὅπου ἐπροτίμησες, καὶ δὲν ἔρχεσαι εἰς αἴσθησιν ταλαίπωρε; Δὲν ἔλεγον τὸν πατέρα σου Δημήτριον, καὶ τὴν μητέρα σου Ἀγγελοῦν;

Αὐτὴ ὡς τόσον ἡ βουλή τοῦ ἀσεβοῦς, δὲν ἐσυγχώρησεν ὁ ἀγωνοθέτης Θεός, νὰ βαλθῇ εἰς

πρᾶξιν, διότι ἐμποδίσθη ἀπὸ κάποιαν ἄλλην περίστασιν. Ὁ δὲ Μάρτυς, ὄλην τὴν νύκτα τῆς Τρίτης εὐρίσκετο εἰς μεγάλην κατάνυξιν, καὶ ὄλον ἔψαλλεν εἰρμούς καὶ τροπάρια. Ἐπειτα λέγει εἰς ἓνα νεανίαν, ὁποῦ ἦτο πλησίον του, (ὅστις ἦτον ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ ἐκουσίως ἐμβῆκαν): Παιδί μου Χαραλάμπη, ἤξεύρεις τὸ τροπάριον, τὸ «χθὲς συνεθαπτόμην Σοι Χριστέ»; Τὸ ἤξεύρω, ἀπεκρίθη ὁ νέος· λέγε μοι αὐτό, τῷ εἶπεν· ἔλεγεν ὁ Χαραλάμπη, καὶ ἔψαλλεν ὁ Μάρτυς. Εἶτα εἶπε: Ψάλλε το καὶ σύ, καὶ τὸ ἔψαλλε καὶ ἐκεῖνος. Καὶ πάλιν ὁ εὐλογημένος παρεκάλει τὸν Κύριον, καὶ ἔλεγε: Τάχυνον Κύριέ μου, τάχυνον Σὲ παρακαλῶ. Ἄχ, ἄχ, πότε καὶ πότε νὰ τελειώσω τὸν προκειμένον ἀγῶνά μου, καὶ νὰ ἔλθω εἰς τὴν Βασιλείαν Σου.

Πρὸς τὰ ἐξήμερώματα τῆς Τρίτης, τὸν ἤρπασεν εἰς λεπτὸς ὕπνος, καὶ ἰδοὺ βλέπει τρεῖς νέους ὠραιότατους, χρυσοστολοσμένους, καβαλλαραίους ἐπάνω εἰς τρία ἄλογα εὐμορφα καὶ καλοστολισμέν, καὶ οὗτοι ἔσυρον κατόπι των ἄλλο ἓν ἄλογο παρόμοιον κατὰ τὴν ὠραιότητα καὶ τὸν στολισμὸν μὲ τὰ τρία, χωρὶς καβαλλάρην, καὶ τοῦ ἐφάνη, πῶς τὸ ἐκάθισαν ἐπάνω εἰς ἐκεῖνο. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἐπήγαιναν ἐμπρὸς, αὐτὸς δὲ κατόπιν εἰς ἐκείνους, καὶ τὸν ἐφώναζον ἐκεῖνοι: Γεῖά σου, ὀγλίγωρα, κάμε νὰ μᾶς φθάσης. Καὶ μὲν τοῦτο ἐξύπνησεν ὅλος γεμάτην ἀπὸ χαρὰν, καὶ ἐδιηγήθη εἰς τοὺς παρόντας τὸ ὄραμα· καὶ ὅλοι καλῶς ἔκριναν, ὅτι Μάρτυρες ἦσαν οἱ φανέντες, καὶ ἐκάλουν οἱ ὅμοιοι τὸν ὅμοιον. Ἀλλὰ καὶ ποῖοι τάχα νὰ ἦσαν; ἤθελεν ἀπορήσει τις· καὶ λέγομεν εἰκαστικῶς, ὅτι ἴσως νὰ ἦτον ὁ Πολύδωρος ἀπὸ τὸ Κουσάντασι, καὶ ὁ Νικήτας, καὶ ὁ Νικόλαος οἱ ἐν Χίω μαρτυρήσαντες. Ὅτι καὶ τῶν τριῶν τούτων τὰς εἰκόνας καὶ τὰ Ἅγια λείψανα αὐτῶν προσεκύνησε, καὶ τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπέθηκεν ἐπάνω εἰς αὐτὰ, παρακαλῶν αὐτοὺς θερμῶς νὰ τὸν λάβουν εἰς τὴν συνοδίαν των. Ὅθεν καὶ θαρρῶντων λέγομεν, ὅτι βέβαια ἐκεῖνοι ἦσαν, καὶ ἦλθον, καὶ ἔβαλον θάρρος καὶ ἰσχὺν εἰς τὴν καρδίαν του.

Τῆ ἐξῆς ἡμέρα, ὁποῦ ἦτον ἡ Τρίτη τῆς ἐβδομάδος, ὕστερον ἀπὸ τὸ γεῦμα, ἐφέρθη ἐκ προστάγματος τοῦ Κριτοῦ εἰς δευτέραν ἐξέτασιν· οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ σκότους ὁποῦ ἐστάλησαν διὰ νὰ φέρουν, ἔδειξαν τὴν συνηθισμένην των βαρβαρότητα· τὸν ἤρπασαν μὲ ἀγριότητα, τὸν ἔσυρον, τὸν ἔσπρωχον μὲ πολλὴν ἀπανθρωπία. Εἰς τὸ πέρασμα τοῦ δρόμου ἦτον ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Εὐστρατίου, καὶ ὁ Μάρτυς δεικνύων εὐλάβειαν, ἔσκυψε καὶ ἠσπάσθη τὸν τοῖχον τοῦ Ναοῦ· καὶ εὐθύς ὁ ἀπάνθρωπος Σούμπασις, τὸν ἔσπρωξε δυνατὰ, καὶ ἔπεσε μπρούμμητα καὶ ἐτραυματίσθη· ἔπειτα μὲ ἐν χοντρόξυλον τὸν ἐκτύπα ἀνηλεῶς μὲ ὄλην του τὴν δύναμιν, ὅπου ἔφθανεν ὁ βάρβαρος, εὐς ὄλον τὸ διάστημα τοῦ δρόμου, ὁποῦ δὲν ἦτον ὀλίγον, καὶ κακῶς ἔπασχε τὸ ἀρνίον τοῦ Χριστοῦ, χωρὶς νὰ ἐκβάλῃ οὐδὲ παραμικρὸν λόγον ἀπὸ τὸ στόμα του. Ἀφ' οὗ τὸν παρέστησαν εἰς τὸ κριτήριον, τὸν ἠρώτησεν ὁ Κριτῆς τῆς ἀδικίας: Ἐσυλλογίσθης καλά; Ἦλθες εἰς τὰ λογικά σου; Στοχάσου ὅτι ὕστερον ἀπὸ τὴν τρίτην φορὰν, ἔχει νὰ ἀκολουθήσῃ θάνατος.

Μὲ τὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ μου, ἦμην, καὶ εἴμι καλὰ εἰς τὰ λογικά μου, καὶ ἐδῶ ἦλθον διὰ τὸν θάνατον· αὐτὸν ζητῶ, αὐτὸν διψῶ.

Τί ἐνόησας ἀπὸ τὴν ματαίαν αὐτὴν πίστιν;

Ματαία καὶ ψευδὴς εἶναι ἡ ἐδικὴ σας πίστις. Τὸν Χριστὸν μου, τὸν Ἰησοῦν μου τὸν γλυκύτατον ποθῶ καὶ ζητῶ.

Ἔχω νὰ σὲ βασανίσω κακά.

Χιλίας βασάνους νὰ μὲ κάμης, ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν μου δὲν δύναται νὰ μὲ χωρίσῃ, μήτε πῦρ, μήτε μάχαιρα, μήτε κἀμμία ἄλλη βάσανος.

Παιδί μου, μήπως ἔχεις στέρησιν ἀπὸ ροῦχα, ἢ ἀπὸ ἄσπρα; Στάσου εἰς τὴν ἐδικὴν μας πίστιν, ὁποῦ εἶναι καλή. Δὲν βλέπεις τόσους ἀγάδες, τόσους ἀξιοματικούς ἀνθρώπους. Μὲ τὸ νὰ εἶναι ἡ πίστις μᾶς καλή, καὶ ἐδῶ εἴμεθα καλά, καὶ ἔχομεν τὸ βασίλειον, καὶ εἰς τὸν παράδεισον

καλλίτερα.

Ὁδηγῆ τοῦ σκοτούς καὶ πάσης ἀνομίας διδάσκαλε, δὲν ἀίσχυνεσαι ταλαίπωρε, νά λέγῃς τοιαύτας φλυαρίας; Μία εἶναι ἡ πίστις, τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν· τὸν Ἰησοῦν μου Χριστὸν ἐγὼ κηρύττω Θεὸν ἀληθινὸν καὶ ἐκεῖνον ποθῶ.

Τοιαύτας καὶ ἔτι τοιαύτας ἀποκρίσεις, ἀκούσαντες οἱ παρόντες ἀσεβεῖς ἀπὸ τοῦ καταδίκου τὸ στόμα, ὠρμησαν εὐθύς κατεπάνω του μὲ ὄλην τὴν μανίαν, καὶ κτυπῶντες καὶ σπρόχνωντες, τὸν ἐγκρέμνισαν ἀπὸ τὴν σκάλα. Καὶ ὁ κατάρατος Σούμπασις, εἰς ὄλον τὸν δρόμον τὸν ἐπήγαινε μὲ πολλοὺς ῥαβδισμοὺς καὶ κολαφισμοὺς εἰς τὴν φυλακὴν. Ἐπειτα τόσον ἤνοιξε τὰ σκέλη τοῦ Μάρτυρος, ὥστε ὁποῦ, μὴν ἠμπορῶν νὰ προσαρμόσῃ μέσα εἰς τὰ χαράκια τοὺς πόδας του, τοὺς ἔκλεισε μὲ πολλὴν βίαν, εἰς τρόπον ὁποῦ κατεπληγώθησαν καὶ κακῶς διεφθάρησαν ἀπὸ τὴν βίαν, καὶ πολλὴν βάσανον καὶ πολλοὺς πόνους μεγάλως ἠσθάνετο ἐκ τούτου ὁ ἀοίδιμος. Τότε εἶπεν εἰς τὸν Σούμπασιν: Νὰ ἤξευρες ταλαίπωρε ποῦ ὑπάγω, ἤθελες νὰ σηκώσῃς τὸ ζύλον τοῦτο, καὶ νὰ μὲ ἀκολουθῆς. Καὶ τότε πάλιν τὸν ἐκτύπησε πολλὰς κλοτζίας μὲ ὄλην τὴν ἀπανθρωπίαν, εἰς κάθε μέρος τοῦ σώματος, καὶ μὲ πλαγίαν τὴν σπάθην, τὸν κατεσπάθιζε ἀλύπητα. Καὶ ὁ Μάρτυς ἔλεγε: Κτυπᾶτε ὅσον δύνασθε· διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦν μου, ἔτοιμος εἶμαι νὰ πάθω, ὅσα μὲ κάμετε. Καὶ ὄλον ἕνα, ἐδόξαζε τὸν Θεὸν ὁ μακάριος, λέγων: Δόξα Σοι Βασιλεῦ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὁποῦ μὲ ἤξιωσας νὰ λάβω διὰ τὸ ὄνομά Σου τὸ Ἅγιον τοιαύτας τρυφάς. Καὶ πάλιν εἰς τόσῃν κάκωσιν ὁποῦ εὐρίσκετο ἔψαλλε χαρούμενος τοὺς ὕμνους τῆς Κυρίας Θεοτόκου, καὶ τὸ, Παῖδας εὐαγεῖς ἐν τῇ καμίνῳ· καὶ συχνὰ ἔλεγε, δέξαι με Κύριε τὸν ἀρνητὴν Σου.

Τὴν Τρίτην πρὸς τὸ ἑσπέρας, ἐμβῆκεν εἰς τὴν φυλακὴν εἰς πολλὰ φιλομάρτυς, (Φραγκούλης τὸ ὄνομά του) ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ ὡς οἰκειακὸς τοῦ Μουσελῆν Ἀγᾶ, καὶ οὗτος ὁ χριστιανὸς ἔφερεν ἀσπασμοὺς πρὸς τὸν Ἀθλητὴ τοῦ Χριστοῦ ἐκ μέρους τινῶν φίλων του ἐξαιρέτων, καὶ ὅτι ἐκτενῶς παρακαλοῦν τὸν Θεὸν, νὰ τὸν ἐνδυναμώσῃ νὰ ὑπομείνῃ μέχρι τέλους.

Ὁ Μάρτυς ἀπεκρίθη: Προσκύνησόν μοι ὄλους αὐτοὺς καὶ τοὺς εὐχαριστῶ διὰ τὴν φροντίδα, ὁποῦ ἔχουν διὰ τὴν σωτηρίαν μου, εἰπέ αὐτοῖς νὰ στέκωνται κακλόκαρδοι, καὶ νὰ μὴ φοβῶνται παντελῶς, ὅτι τὸ μπαϊράκι τοῦ Χριστοῦ τὸ κρατῶ δυνατὰ. Ἀδελφοί, χαίρετε, αὔριον γίνεται ὁ γάμος μου. Καὶ ἐπειδὴ ἐξ αὐτῶν ἔκλαιον, τοὺς ἐπέπληξε καὶ τοὺς ὠνείδισε λέγων πῶς δὲν κάμνουν καλὰ νὰ λυπῶνται καὶ νὰ κλαίουσαν εἰς τὴν ἐδικὴν του χαράν. Ὅτι τότε εἶχον τόπον τὰ δάκρυα, ὅταν ἔτρεχεν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀπωλείας, ἀλλὰ τώρα, λέγει, ὁποῦ ὑπάγω νὰ ἀπολαύσω τὸν γλυκύτατόν μου Ἰησοῦν ποῦ ἀρμόζουν λύπαι καὶ δάκρυα; Αὐτὰ τὰ ἴδια εἶπε καὶ εἰς ἄλλοτε εἰς ἄλλους, καὶ πρὸ τοῦ ἀκόμη νὰ παρασταθῇ εἰς τὸ κριτήριον. Αὐτὰ καὶ τὰ τοιαῦτα εἰπὼν, πάλιν ἠκολούθει νὰ ψάλλῃ τοὺς συνηθισμένους ὕμνους τῆς Θεοτόκου, καὶ τὰ παρόμοια, καὶ ὄλον μόνον ἀπέδιδεν εὐχαριστίας ὀλοψύχως εἰς τὸν Κύριον, ὁποῦ τὸν ἤξιωσε νὰ πάθῃ διὰ τὸ ὄνομά του, παρακαλῶν τὴν ἀγαθότητά Του, νὰ τὸν ἀξιώσῃ νὰ λάβῃ καὶ τὸ ποθούμενον τέλος. Οὕτω προχωρούσης τῆς νυκτός, ἀπεκοιμήθη μικρὸν, καὶ ἰδοὺ τοῦ ἐφάνη, ὡσάν νὰ εὐρέθησαν ἀντάμα, εἰς κάποιον γνωστὸν μέρος, αὐτὸς καὶ ἡ πνευματικὴ του ἀδελφὴ καὶ τὸ παιδίον. Καὶ ἰδοὺ βλέπει ἕνα ὠραιότατον καὶ λαμπροφόρον νεανίαν, ὅτι ἦλθε καὶ τοὺς ἐσκέπασε καὶ τοὺς τρεῖς μὲ μίαν χρυσοῖν σκέπην, καὶ μὲ τοῦτο ἐξύπνησε, καὶ ἐδιηγῆθη εἰς τοὺς παρόντας τὸ ὄραμα. Τί δὲ ἐφανέρωσεν ἐκεῖνη ἡ σκέπη; Νομίζω, ὅτι καθεὶς ἐννοεῖ, πῶς καὶ οἱ τρεῖς ὑποκάτω εἰς τὴν θείαν σκέπην εὐρίσκονται. Ἡμέρας δὲ γενομένης, εὐξάμενος ἐν κατανώξει, καὶ εἰπὼν ὅσα ἤξευρεν, ἔλαβε τὸ ἐφόδιον τοῦ οὐρανοῦ δρόμου, ἤγουν τὴν θείαν κοινωνίαν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, διὰ χειρὸς ἐνὸς ἱερέως, ὁποῦ κατὰ τύχην εὐρέθη εἰς τὴν φυλακὴν. Ὅτι εἰς ἀδελφὸς ἱερομόναχος ἔξωθεν ἐφρόντιζε περὶ ταύτης, καὶ τὴν Τρίτην, καὶ τὴν Τετράδην· ὥστε κατὰ

σειρὰν ὁ μακάριος καὶ τὴν Κυριακὴν, καὶ τὰ ἐξῆς ἡμέρας, ἔκοινωνε τοῦ θεοῦ Δώρου, ἐνισχύμενος εἰς τὸν προκείμενον ἀγῶναν ἐντελέστατα. Κοινωνήσας λοιπὸν καὶ εὐχαριστήσας διέμενε προσδοκῶν τὸ κάλεσμά. Οἱ ἀπεσταλμένοι ἀκόμη δὲν εἶχον φθάσει, καὶ αὐτὸς εἶπεν: Ἴδού, ἤγγικεν ἡ ὥρα, ἀδελφοί, συγχωρεῖτέ μοι, καὶ εὐχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ· προσκυνήσατέ μοι τὸν δεῖνα, καὶ τὸν δεῖνα ἐξ ὀνόματός μου, τοὺς ὁποίους ἐγνώρισα κατὰ ἀλήθειαν ἀδελφούς καὶ πατέρας, καὶ ζητῶ τὰς ἱεράς των εὐχάς.

Ταῦτα ἔτι λέγοντος, οἱ ὑπηρέται τῆς πλάνης φθάσαντες ἤνοιξαν τὴ θύραν, καὶ μὲν τὴν συνηθισμένην των βαρβαρότητα, καὶ θηριώδη ὀρμὴν, τὸν ἐξέβαλον ἀπὸ τὸ κούτσουρον, καὶ πάλιν δέρνοντες, σπρώχνοντες, ὑβρίζοντες, καὶ πᾶν εἶδος θυμοῦ δεικνύοντες, τὸν παρέστησαν ἤδη τρίτον εἰς τὸ κριτήριον. Ἦτον ἡ ὥρα μία, καὶ ἔτι ἄλλην μίαν ὥραν ἐστάθη μέσα εἰς τὸ κριτήριον, ἐπειδὴ περιέμενον καὶ ἄλλους ἀγάδες, καὶ ἐξαιρέτως τὸν Μουφτὴν Ἐφένδην. Ἐδῶ στοχάζομαι διὰ πρῶγμα χρεῖῶδες, νὰ παραστήσω τοῦ χριστωνύμου λαοῦ τὴν κλίσιν, τὴν ἀγάπην, τὴν ἐγκάρδιον ζέσιν, ὅπου ἔδειξαν εἰς τοῦτον τὸν εὐλογημένον τοῦ Χριστοῦ Μάρτυρα. Ἡ εἶδησις αὕτη, ἤγουν τῆς ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ Μάρκου ἀθλήσεως, κατεκοινολογήθη εἰς ὅλην τὴν πόλιν· ὅθεν πολλοὶ χριστιανοὶ φιλομάρτυρες, εὐθύς ἀπὸ τὴν πρῶτην ἡμέραν, ἤρχισαν νὰ νηστεύουν καὶ νὰ ξηροφαγοῦν, δεόμενοι τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, νὰ ἐνισχύσῃ τὸν Ἀθλητὴν Του νὰ τελειώσῃ καλῶς τὸν ἀγῶνά του· πολλὰ Ἐκκλησία ἐλειτούργουν ἔνεκα τούτου, καὶ Παρακλήσεις ἔψαλλον πολλοὶ εὐλαβεῖς ἱερεῖς, ὑπὲρ ἐνισχύσεως τοῦ Νέου Ἀθλητοῦ· ὅλοι ἀπλῶς οἱ χριστιανοὶ εὐρίσκοντο μὲ αὐτὴν τὴ φροντίδα, καὶ ὅλων αἱ καρδίαι ἔτρεμον, ἕως νὰ ἴδοῦν τὸ ἐπιθυμητὸν καὶ εὐκταῖον τέλος, τὸ ὅποιον ἦτον, νὰ νικήσῃ ἡ δύναμις τοῦ Ἐαυρωμένου, ἐν τῇ ἀσθενείᾳ τῆς σαρκός. Καὶ τοῦτο ἐγένετο τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ· ὅτι ἀφ' οὗ τέλος πάντων, καὶ τὴν τρίτην ταύτην φορὰν, ὁ Μάρτυς εὐρέθη σταθερὸς καὶ ἀμετάθετος ἀπὸ τὴν καλὴν του ὁμολογίαν, καὶ μὲ τὴν λαμπρὰν καὶ παρρησιαστικὴν ἀπόκρισιν τῶν θεοσόφων λόγων του, κατήσχυεν εἰς τοὺς προστάτας τῆς πλάνης· ἀπελπισθέντες ὀλοτελῶς οἱ δυσσεβεῖς, κοινῇ γνώμῃ τὸν ἔκριναν ἔνοχον θανάτου· ὅθεν ὁ Κριτὴς ἀπεφάσισε νὰ λάβῃ τὸν διὰ ξίφους θάνατον.

Ἐξῆλθε λοιπὸν ὁ ἀριστεὺς ἀπὸ τὸ κριτήριον, θαῦμα ἐξαισίον, ὅτι ὄχι μόνον δὲν ἐδείκνυε κἀνὲν σημεῖον σκυνθρωπότητος καὶ φόβου θανάτου εἰς τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ μάλιστα καὶ τὸ ἐναντίον, ὅλος φαιδρὸς, ὅλος χαρούμενος ἐφαίνετο· καὶ ταύτην τὴν κατάστασιν, ὄχι μόνον οὐ ὁμόπιστοι χριστιανοὶ τὴν διηγοῦνται, ἀλλὰ τὴν ἐμαρτύρησαν καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς πίστεως, καὶ Φράγκοι καὶ Ἀγαρηνοὶ. Ἦσαν ὀπίσω δεδεμένοι αἱ χεῖρες του· ἐκρατεῖτο καὶ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν ἀπὸ τοὺς Τούρκους· ἦσαν καταχαλασμένοι οἱ πόδες του, καὶ ὅλον του τὸ σῶμα κατεφθαρμένον καὶ τετραυματισμένον, καὶ ὅμως τόσον ἔσπευδε, καὶ τόσον ἔτρεχε εἰς τὴν σφαγὴν, ὅπου τρόπον τινά, ὡσὰν νὰ μὴν ἐπάτει εἰς τὴν γῆν. Ἀληθινὰ, οἶδε καὶ πολέμιος ἀνδρὸς ἀρετὴν θαυμάζειν, κατὰ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον· οἱ δῆμιοι ὅπου τὸν ἐκράτουν ἐμαρτύρησαν τοῦτο τὸ παράδοξον, πλὴν διαστρέψαντες τὴν ἀλήθειαν, εἶπον γὰρ, ὅτι οἱ διάβολοι τὸν ἐπήγαιναν σηκωτὸν εἰς τὸν ἄερα, τόσον ἔτρεχεν.

Οἱ Χριστιανοὶ, καὶ μὲ ὅλον ὅπου κατὰ τὴν συνήθειαν, εἰς τοιοῦτον καιρὸν, εὐρίσκοντο εἰς τὰ ἔξω μέρη, ὅμως καὶ οὕτω πλῆθος ἀάμπουλο συνήχθησαν εἰς τὴν Ἁγίαν ταύτην θεωρίαν, καὶ ὅλοι ὁμοῦ ἠῦχοντο, οἱ περισσότεροι μετὰ δακρύων, ἄλλοι, Κύριε ἐλέησον, λέγοντες· ἄλλοι, Κύριε ἐνδυνάμωσον τὸν δοῦλόν σου· ἄλλοι, Κατάπεμψον Κύριε, τὴν βοήθειάν σου εἰς τὸν Μάρτυρά σου.

Ἡ συνδρομὴ καὶ ἡ ὀρμὴ τοῦ χριστωνύμου τούτου λαοῦ ἐστάθη ἀξιοσημείωτος. Οὔτε ὁ Σούμπασις, οὔτε οἱ κολιντζίδες, οὔτε καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος Μουσελὴμ Ἀγᾶς, ὅπου ἔτρεχον κατεπάνω των με ξύλα καὶ μὲ πέτρες, ἠμπόρεσαν νὰ τοὺς διώξουν μακρὰν, ἀλλὰ φεύγοντες ἀπὸ

τὸ ἓν μέρος, ἔτρεχον καὶ ἐπλησίαζον ἀπὸ τὸ ἄλλο, καὶ μὲ κάθε τρόπον ἐπύγαινον πλησίον διὰ νὰ ἴδοῦν τὴν νίκην, τοῦ αἰοιδίου Ἀθλητοῦ. Ἀληθινὰ καὶ τυπόμενοι πολλοί, δὲν ἐμακρύνθησαν, ἕως ὅπου εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τὸν σωτήριον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐδόξασαν ἀπὸ ψυχῆς τὸν ἀγωνοθέτην Χριστόν. Ἀφήνω τὸ πλῆθος ὅπου ἦτον ἐπάνω εἰς τὰ πλησίον δώματα, καὶ ἐπάνω εἰς τὰ τεχεῖα τοῦ κάστρου Τοῦρκοι καὶ Ἑβραῖοι, ἀπὸ τὰ ὅποια ἔβλεπον ἀκριβῶς ἅπαντα. Φθάσαντες λοιπὸν εἰς τὸ διωρισμένον τόπον, μακρὰν ἀπὸ τὸ κριτήριον ὡσεὶ λίθου βολήν, ἐστάθησαν· καὶ ὁ Μάρτυς, ὅλος γεμάτος ἀπὸ φαιδρότητα, καὶ θεοχαρίτωτος, μόνος του, χωρὶς προσταγῆν, ἐγονάτισε, καὶ μόνος του ἔσκυψε τὴν κεφαλὴν, καὶ εἶπεν εἰς τὸν τζελάτην: Βοῦρ, καλὰ κτύπα. Ὡ τῆς θαυμασίας σου γενναιότητος λαμπρότατε τοῦ Χριστοῦ Ἀθλητὰ Μάρκε! Ὁ τζελάτης κατεβάζει μίαν, καὶ μὲ τὴν μίαν δὲν ἀπετμήθη ἡ κεφαλὴ, ἀλλὰ, ἢ ἀπὸ ἀγυμνασίαν (διότι σεγίζης ἦτον τοῦ Ἀγᾶ, καὶ ὄχι τζελάτης τὴν τέχνην) ἢ ἀπὸ δειλίαν, πίπτει τὸ σπαθὶ ἀπὸ τὰς χεῖρας του εἰς τὴν γῆν, καὶ ὁ Μάρτυς πίπτει δίπλα εἰς τὴν γῆν, καὶ μένει ζαρωμένος καὶ ἀκίνητος ἐκεῖ, χωρὶς νὰ ταραχθῆ, χωρὶς νὰ σπαράξῃ καὶ νὰ κινήσῃ ἢ πόδα, ἢ κᾶν ἄλλο μέρος τοῦ σώματος· ὁ καὶ κατὰ ἀλήθειαν παράδοξον. Ὁ τζελάτης ἀρπάζει ἀπ' ἀρχῆς εὐθύς τὸ σπαθὶ, καὶ ἔτι ἐμπνέοντος τοῦ Μάρτυρος, κατεβάζει ἄλλας ἕξ μὲ πολλὴν ὀγλιγοράδα καὶ μανίαν· καὶ οὕτως ὁ γενναῖος καὶ ἀήττητος καὶ πανεύφημος Μάρκος, ἔτυχε τοῦ ποθομένου του καὶ μακαρίου τέλους, τῇ πέμπτῃ τοῦ Ἰουνίου μηνός, ἡμέρα Τετάρτη τῆς ἐβδομάδος, ὥρα δευτέρα τῆς ἡμέρας, καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ ἀγωνοθέτου Χριστοῦ, τὸν στέφανον τῆς ἀθλήσεως, καὶ συνηριθμήθη μετὰ Ἰακώβου τοῦ Πέρσου, μετὰ Μείρακος τοῦ Αἰγυπτίου, μετὰ Παγγάρεως τοῦ Ῥωμαίου, καὶ πάντων τῶν ὁμοιοπαθῶν, καὶ τὴν ἦτταν λαμπρῶς ἀναπαλαισάντων, καὶ δοξασθέντων, ὡς ὄντως Ἀθλητῶν τῆς ἀληθείας, παρὰ Θεοῦ τοῦ ἀδεκάστου Κριτοῦ τῶν ἀπάντων.

Τίς δὲ ἠμπορεῖ νὰ διηγηθῆ ἱκανῶς τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐφροσύνην, ὅταν εἶδον πῶς ἐσάλπισεν ὁ Ἀθλητὴς τὰ νικητήρια; Ὅλοι ὁμοφώνως ἐδόξαζον τὸν Θεόν· ὄλων καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐσκίρτησαν αἱ καρδίαι· πολλοὶ καὶ ἱερεῖς καὶ λαϊκοὶ εἰς ναοὺς ἁγίους εἰσελθόντες, ἔψαλλον ἄσματα μαρτυρικὰ, καὶ ἀπέδιδον ἓν κατανύξει ψυχῆς εὐχαριστίας εἰς τὸν Θεόν, ὅπου ὕψωσε καὶ ἐμεγάλυνε τὴν ἁγίαν του πίστιν, ἐνώπιον τῶν ἀθέων τυράννων, διὰ τῆς καλῆς καὶ λαμπρᾶς μαρτυρίας τοῦ ἰδίου θεράποντος· καὶ τὸ ἐξῆς τῆς ἡμέρας διεπέρασαν ἀργοί, ἐορτὴν τελείαν τελέσαντες, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, διηγούμενοι ἀλλήλοις τὰ τοῦ θείου Μάρτυρος ἀγωνίσματα καὶ κατορθώματα. Ἀλλὰ τάχα ταῦτα μόνον; Ὁχι, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ θεῖου πόθου καὶ τῆς εὐλαβείας κινούμενοι, ἐδόθησαν μὲ ἀκράτητον ὁρμὴν, εἰς τὴν καλὴν καὶ σωτήριον πραγματείαν· διότι ἡ φιλαργυρία ἡμέρωσε τὴν ἀγριότητα τῶν δημίων, καὶ οἱ χριστιανοὶ διὰ νὰ ἀποκτήσουν τί των μαρτυρικῶν καλῶν, ἄλλοι αἷμα ἐλάμβανον, ἄλλοι τμήματα ἀπὸ τὰ φορέματά του, ἄλλοι μέρη τοῦ μαρτυρικοῦ σώματος, ἀπὸ τὰ σπαθοκομμένα, δίδοντες ἀλύπητα, ὅσα οἱ βάρβαροι ἐζήτουν εἰς κάθε τι, χρήματα· καὶ σχεδὸν σπῆτι χριστιανικὸν δὲν ἔμεινεν, ὅπου νὰ μὴν ἔχει μέσα τὸν θεῖον Μάρκον φύλακα, καὶ προστάτην, καὶ ἀντιλήπτορα διὰ τῆς μαρτυρικῆς του χάριτος· τούτου δὲ τὸ ἱερὸν σῶμα, χρήμασι καὶ πάνυ πολλοῖς ἐκέρδησαν οἱ χριστιανοὶ, καὶ εἰς ἱερὸν τόπον αὐτὸ μυστικῶς ἐναπέθετον. Μαρτυρεῖται δὲ ὑπὸ πάντων, καὶ μηδεὶς ἀναγινώσκων ἀμφιβαλλέτω, ὅτι ὅπου ἂν εὐρίσκειται, ἢ μέρος τοῦ τιμίου αἵματος, ἢ μέλος τῶν ἁγίων του σαρκῶν, ἢ τμήμα τοῦ σαβάνου του, ἢ ἄλλου τινὸς ἱματίου του, ὅλα ἐκπέμπουσιν εὐωδίαν ἄρῶρητον, καὶ ἀσύγκριτον πρὸς πᾶσαν ἄλλην εὐωδίαν κοσμικήν. Μέρος γ' τῆς διηγήσεως. (Θαύματα)

Ἄλλα καὶ ἐνέργειαι ἱαμάτων παρὰ πολλοῖς ἀκούονται γινόμεναι, τὰ ὅποια εἶναι μὲν ὡς ἀληθῶς θαύματα, λέγονται δὲ ὑπὸ τῶν διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, θαύματα δευτέρου βαθμοῦ· πρώτου

γὰρ βαθμοῦ εἶναι ἐκεῖνα ὅποῦ λέγονται θαύματα κατ' οὐσίαν, ὅ,τι εἶδος εἶναι ἡ ὁμμάτωσις τῶν ἐκ γενετῆς τυφλῶν, ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, καὶ τὰ τοιαῦτα, ὅσα φυσικῶς εἶναι ἀδύνατα νὰ γίνου. Δευτέρου δὲ βαθμοῦ εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὅποια λέγονται θαύματα κατὰ τὸν τρόπον ὡσὰν φερ' εἶπεῖν εἰς πυρετὸς δύναται καὶ κατὰ φύσιν, ἢ κατὰ τέχνην νὰ παύσῃ, ἀλλὰ μὲ καιρὸν, μὲ ὥρας· τὸ δὲ εὐθύς καὶ μὲ ἓνα λόγον, καὶ νὰ λάβῃ ἀκόμη καὶ δύναμιν, ὥστε καὶ νὰ ὑπηρετῇ, καθὼς ἡ πενθερὰ τοῦ Πέτρου, τοῦτο μόνο ἡ θεία δύναμις, ἀλλ' ὄχι καμμία ἄλλη νὰ κάμῃ δύναται. Τοιαῦτα λοιπὸν θαύματα ἐνεργεῖ ὁ Θεὸς, διὰ τοῦ θεράποντος αὐτοῦ Μάρκου, ὄχι ὀλίγα, ἀλλὰ πάμπολλα καὶ ἀκατάπαυστα, ἴσως διὰ νὰ ἐμφράξῃ μερικῶν κακοφρόνων τὰ ἀπύλωτα στόματα τὰ ὅποια τολμοῦν νὰ λαλοῦν ἄδικα, ἐναντίον τῆς ὑπὲρ φύσιν καρτερίας του καὶ ἐνστάσεως. Λοιπὸν μερικὰ ἐκ τούτων τῶν τοῦ Μάρτυρος θαυμάτων τὰ πλέον ἐξηκριβωμένα καὶ ἄξια πίστεως, θέλομεν γράφει ἐνταῦθα εἰς δόξαν Θεοῦ, καὶ ὠφέλειαν τῶν φιλομαρτύρων Χριστιανῶν.

Α. Κάποιος Χριστιανὸς Χίος, Νικοροζῆς τὸ ὄνομα, ζωγράφος τὴν τέχνην, ἀπὸ τὴν ἐνορίαν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Ἀπλοταρίας, εἶχε τοὺς πόδας κακῶς πάσχοντας ἀπὸ φλέγμα ἀλμυρὸν, καὶ κάποια ὕλη βρωμερὰ ἔτρεχεν ἀπ' αὐτοῦς. Ἠναγκάσθη πρὸς θεραπείαν τοῦ δεινοῦ πάθους του, καὶ λαβὼν ἰατρικὸν ἀπὸ μίαν γυναῖκα, ἤλειψε μὲ ἐκεῖνο τοὺς πληγωμένους τοῦ πόδας· ἀλλὰ τί ἀκολουθεῖ; ἔξηράνθησαν μὲν αἱ πληγαὶ τῶν ποδῶν, ἀλλ' ἡ πονηρὰ ἐκεῖνη ὕλη ἐμποδισθεῖσα, διεδόθη εἰς ὄλον τὸ σῶμα, καὶ τόσον ἐπρίσθη, ὥστε ὅποῦ ἔπεσεν εἰς τὸ κρεβάτι ἀκίνητος, μὲ πόνους ὑπερβολικοῦς· ἔπειτα πάλιν τὸ πρίσμα ἐκεῖνο τοῦ σώματος κατέβη καὶ συνήχθη ὄλον κάτω εἰς τοὺς πόδας του, καὶ ἐξωγκώθησαν, καὶ ἔγιναν ὡς ἄσκοι καὶ οἱ δύο του πόδες, καὶ οὔτε νὰ κινηθῇ ἠδύνατο, οὔτε νὰ πατήσῃ ἀπὸ τοὺς πόνους ὅποῦ ἔπασχε. Λοιπὸν εἰς καιρὸν ὅποῦ ὁ δυστυχῆς οὗτος ἔπασχεν οὕτω κακῶς, συνέβη νὰ ἀποκεφαλισθῇ ὁ θεῖος Μάρκος, καὶ κάποιοι συγγενῆς τοῦ πάσχοντος ἔδραμε, καὶ ἔλαβεν ὀλίγον ἀπὸ τὸ μαρτυρικὸν αἷμα καὶ -ὦ τοῦ θαύματος!- εὐθύς ὅποῦ ἤλειψε σταυροειδῶς μὲ τὸ αἷμα ἐκεῖνο τοὺς πόδας του, εὐθύς λέγω, τὴν ὥραν ἐκείνην, ἔπαυσαν οἱ πόνου, ἐξεπρίσθησαν οἱ πόδες, καὶ περιεπάτησε, καὶ μετ' ὀλίγον ἐξῆλθεν ἔξω, ἔκαμε ἐπίδειξιν τῆς παραδόξου ὑγείας του, δοξάζων τὸν Θεὸν, καὶ τὸν θεῖόν του Μάρτυρα.

Β. Τὴν αὐτὴν ἡμέρα καὶ μία κόρη ἀπὸ τὸ Παλαιόκαστρον, Ἀργενοῦ ὀνομαζομένη, ἐθεραπεύθη ἐντελῶς μὲ τὸ αἷμα τούτου τοῦ Μάρτυρος. Αὐτὴ, πρὸ πολλοῦ ἐπόνεσε τὴν δεξιάν της χεῖρα, καὶ ἀπὸ τοὺς πόνους, ἐστράβωσε καὶ ὁ μικρὸς της δάκτυλος, καὶ ἐγύρισε μέσα εἰς τὴν παλάμην της, καὶ ἔπασχε λοιπὸν δύο κακὰ, δηλαδὴ καὶ πόνους μεγάλους, καὶ ἐμπόδιον εἰς τὸ ἐργόχειρον. Καὶ ὁμως, εὐθύς ἅμα ἤλειψε τὴν πάσχουσαν χεῖρά της μὲ τὸ μαρτυρικὸν αἷμα, ἰατρεύθη ἐντελῶς, καὶ κάμνει ἀνεμποδίστως τὰ ἔργα της.

Γ. Ἐξω εἰς ἓν χωρίον, Βροντάδον λεγόμενον, εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ἦτον μία κόρη ὀρφανὴ ἀπὸ πατέρα, τὴν ἡλικίαν μεγάλη. Εἰς αὐτὴν συνέβη κάποια ἀσθένεια, ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἔπασχε τρεῖς χρόνους ὀλόκληρους, ἀπὸ ἓνα ἀδιάκοπο βῆχα, διὰ τὸν ὅποιον, πολλοὶ τὴν ἀπεφάσιζαν, πῶς πάσχει ἀπὸ ἐκτικὸν πάθος. Ἐπασχε λοιπὸν ἡ ἀθλία δύο μεγάλα κακὰ, καὶ τὴν μακρὰν ἐκείνην ἀσθένειαν, καὶ πτωχεῖαν ἐσχάτην· ὅθεν ἐπειδὴ ἐργόχειρον νὰ κάμῃ δὲν ἠδύνατο, ἀλλ' οὔτε κὰν νὰ περιπατήτῃ, ἠναγκάζετο νὰ ζητῇ ἐλεημοσύνην διὰ νὰ ζῇ. Λοιπὸν εἰς καιρὸν ὅποῦ οὕτω κακῶς ἔπασχεν ἡ ταλαίπωρος, ἡ μήτηρ αὐτῆς ἦλθε καὶ τῇ ἔφερεν αἱματωμένον χῶμα, ἀπὸ τὴν σφαγὴ τοῦ νέου Μάρτυρος Μάρκου, τὸ ὅποιον ἀνέλυσε μὲ νερὸν, καὶ τὴν ἐπότισε, καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιον ἤλειψε καὶ τὰς ἀκοὰς ἐνὸς μικροτέρου της υἱοῦ, ὅποῦ ἦτο κωφὸς ἐκ γεννησεως· καὶ κατὰ ἀλήθειαν θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτοῦ, ἡ μὲν ἀσθενὴς ἰατρεύθη, καὶ ἐδυναμώθη τόσον, ὥστε ὅποῦ τὴν ἄλλην ἡμέραν, ἐπῆγε καὶ ἔπλυνε ξένα

ροῦχα (διότι τοῦτο εἶχεν ἐργόχειρον, καὶ ἀπελάμβανε τὴν ζωοτροφίαν της) καὶ οὕτω ὑγρὰ τὰ ἐσήκωσε, καὶ τὰ ἔφερεν εἰς τὸ σπῆτι της, ὅπου ἦτον καὶ τὸ διάστημα μακρινόν. Τοῦ δὲ κωφοῦ παιδίου ἠνεώχθη ἡ ἀκοή, καὶ ἤδη ἀκούει καλῶς.

Δ. Μία χριστιανὴ ἀπὸ τὴν Χίον, Καταιρινὴ τὸ ὄνομά της, ὑπανδρευμένη καὶ κατοικημένη εἰς τὴν Σμύρνην, συνέβη νὰ πάθῃ παραφροσύνην καὶ μανίαν δεινὴν· ὅθεν καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ τὴν στείλουν ἐδῶ εἰς τὴν πατρίδα της, μήπως τὴν ἐλεήσει ἡ Ἁγία Ματρῶνα, καὶ τὴν ἀποκαταστήσῃ εἰς τὰς φρένας της. Ἐστάθη ἐκεῖ πολὺν καιρόν· εὐρέθη μάλιστα καὶ εἰς τὴν ἱερὰν μνήμη της, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Ἁγία συνηθίζει νὰ θαυματοουργῇ, καὶ πολλοὺς θεραπεύει ἀπὸ διάφορα πάθη· πλὴν αὐτὴ μεταβολὴν δὲν ἐλάμβανεν εἰς τὸ πάθος της, μάλιστα ἐπῆγαινε καὶ εἰς τὸ χειρότερον· ὅθεν μὴ δυνάμενοι νὰ ὑποφέρουν τὰς ἀταξίας τῆς μανίας της, τὴν ἐξέβαλον ἐκεῖθεν, καὶ τὴν ἔκλεισαν εἰς τὰ σπητάλια, ἔνθα ἔχουσι τόπον ἐπιτήδειον, νὰ κλείουν τοὺς τρελοῦς. Ἐκεῖ τὴν ἐφύλαττον μὲ σίδηρα εἰς τὰς χεῖρας, διὰ νὰ μὴ φονεύσῃ τοὺς ἄλλους τρελοῦς· τόσον δεινὴ καὶ ἀγρία ἦτον ἡ μανία της, καὶ τοιαύτη, λέγουσι, νὰ μὴν ἐφάνῃ εἰς ἄλλον τινά. Ἐνίοτε ἐμετρίαζε τὸ πάθος καὶ ἐφαίνετο καλλίτερα· ἡ καλλιτερωσύνη της ἦτον, ὅπου ἡμέρωνεν ὀλίγον, ὅπου δὲν ἔδερνεν, οὔτε ἐξέσχιζε, καὶ τότε τὴν εὔγαινον ἀπὸ τὰ σίδηρα· ἀλλὰ πάλιν τὰ λόγια της ἦσαν μωρὰ, καὶ τὰ καμώματά της τρελά, ὅπου καὶ αἰσχύνεται τις καὶ νὰ τὰ λέγῃ καὶ νὰ τὰ γράφῃ· ἔπειτα πάλιν ἔξαφνα τὴν ἐκυρίευσεν ἐκείνη ἡ κακὴ μανία, ὡσὰν φοβερὰ τρικυμία, καὶ ἐκτύπα, ἐξέσχιζε μὲ τὰ ὀνύχιά της, ὅποιον εὔρισκε, καὶ μὲ πολὺν κόπον, καὶ μεγάλην δυσκολίαν, τὴν ἔβανον ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὰ σίδηρα· οὕτω ἐπέραν, ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριον, ἕως εἰς τὰς ἑπτὰ τοῦ Ἰουνίου μηνός. Τότε ἔδωκαν φαγητὸν εἰς τοὺς τρελοῦς, καὶ ἔπειτα ἐπῆγε νὰ πάρῃ τὰ τζανάκια εἰς κάποιος ξένος μοναχός, Μητροφάνης τὸ ὄνομα, ὁ ὁποῖος εὐρίσκετο ἐκεῖ διὰ θεραπείαν τινὸς ἐδικοῦ του πάθους. Ἐκεῖ ὅπου οὗτος ὁ μοναχὸς ἔσκυψε διὰ νὰ τὰ πάρῃ, ἔπεσεν ἀπὸ τὸν κόρφο του ἔν χαρτίον διπλωμένον· εἶδε τοῦτο ἡ Κατερinh, περὶ τῆς ὁποίας εἶναι ὁ λόγος, καὶ λέγει: Γέροντα τί εἶναι αὐτὸ ὅπου σοῦ ἔπεσε; Μήπως εἶναι κἀνὲν φλωρί;

Ὅχι, δὲν εἶναι φλωρί, μόνον εἶναι ἀπὸ τὸ φόρεμα τοῦ νέου Ἀγίου, ὅπου ἐμαρτύρησεν.

Καὶ δός μοι το, νὰ τὸ πιάσω, καὶ νὰ τὸ ἀσπασθῶ.

Δὲν τῆς τὸ ἔδωκεν ὁ Μητροφάνης νὰ τὸ πιάσῃ, διότι αἱ χεῖρες της ἦσαν γεμάται ἀπὸ ἀκαθαρσίας, ἀλλὰ τὸ ἐκράτει αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας του, καὶ ἐκείνη, ὡσὰν νὰ μὴν ἦτον ἡ μανιακὴ, ἀλλὰ ὡς καλὴ καὶ φρόνιμη ἔκαμε τρεῖς στρωτὰς μετανοίας, καὶ τὸ ἠσπάσθη, ὅχι μίαν φορὰν, ἀλλὰ πολλάκις, μὲ πολὺν πόθον καὶ εὐλάβειαν· καὶ οὕτως ὁ μὲν Μητροφάνης ἔφυγεν, ἡ δὲ ἐκάθησε σωφρονισμένη καὶ εὐτακτος. Μετ' ὀλίγον ἐπέρασεν ἐκεῖθεν ὁ ἐπιστάτης τῶν σπιταλίων καὶ τὸν φωνάζει: Παρακαλῶ σε, εὐγάλε με ἀπ' ἐδῶ.

Δὲν σ' εὐγάνω, κάθου αὐτοῦ, ὅπου εἶσαι, καὶ καλὰ εἶσαι, τῆς ἀπεκρίθη ἐκεῖνος ἐνθυμούμενος τὰ ὅσα ἔπαθεν ἀπὸ ἐκείνην πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν· καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔφυγε καὶ τὴν ἄφησε. Μετὰ ταῦτα, πάλιν ἰδοῦσα αὐτὸν, τὸν παρεκάλει λέγουσα: Εὐγάλε με, καὶ νὰ χαρῶ τὰ παιδιά μου, καλὰ εἶμαι. Ἀκούσας δὲ ἐκεῖνος λόγια συνέσεως, ὅπου ἄλλην φορὰ τοιαῦτα δὲν ἤκουσεν, οὐδὲ παιδίων ἐνθύμησιν πώποτε, ἐπέισθη καὶ τὴν εὐγάλεν. Ἐξελοῦσα ἐνίφθη, καὶ ἐζήτησε τὰ φορέματά της, μὲ τὰ ὁποῖα ἦλθεν εἰς τὴν Σμύρνην, καὶ ἐκάθισεν ἱματισμένη καὶ σωφρονοῦσα, μὲ πολὺν θαυμασμόν, καὶ ἔκπληξιν τῶν ὁρώντων. Ἀπεκρίνετο λοιπὸν εἰς τοὺς ἐρωτῶντας, μὲ ποίους τρόπους ἐσωφρονίσθη, ὅτι εὐθύς, λέγει, ὅπου ἠσπάσθη ἐκεῖνο ὅπου ἐβάστα ὁ Μητροφάνης, ἠσθάνθη ὡσὰν πῆδημα μέσα εἰς τὴν καρδίαν μου, καὶ ἦλθον εἰς τὸν ἑαυτὸν μου, καὶ ὅλον ἕνα εἶμαι καλὰ· δοξασμένος ὁ νέος Ἅγιος. Μετὰ ταῦτα ἐπῆγεν εἰς τὴν Λειτουργίαν, ἐκοινώνησε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, μὲ ὀρθὴν γνῶσιν, ἐκήρυξε εἰς πολλοὺς τὸ θαῦμα, καὶ

μετὰ παρέλευσιν ἡμερῶν εἴκοσι ἕξ, ἀφ' οὗ δὲν τῆς ἔμεινε πλέον κἀμμία ἀμφιβολία διὰ τὴν ὑγίαν της, ὑπέστρεψεν εἰς τὴν Σμύρνην, εἰς τὸ σπῆτί της, δοξάζουσα τὸν Θεὸν, καὶ εὐχαριστοῦσα τὸν Μάρτυρα Μάρκο τὸν εὐεργέτην της. Κατὰ ἀλήθειαν τοῦτο δὲν ἔχει ἀμφιβολίαν, πῶς εἶναι ἀπὸ τὰ μεγάλα θαύματα, καθὼς εἶναι καὶ τοῦτο τὸ ἐξῆς.

Ε. Ἡκούσθη, πῶς ἰάτρευσε ὁ Ἅγιος μίαν γυναῖκα, ἣτις ἔπασχεν ἀπὸ αἰμορραγίαν ἄνωθεν, καὶ ἐκάμαμεν νὰ ἔλθῃ εἰς ἡμᾶς ἢ ἰδία γυνή καὶ ἀμέσως ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς ἠκούσαμεν καὶ τὸ πάθος καὶ τὴν θεραπείαν της· ἔχει δὲ οὕτως. Αὐτὴ εἶναι ἔξωθεν ἀπὸ χωρίον τὸ καλούμενον Βροντάδο, ἀπὸ τὴν ἑνορίαν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου· νέα τὴν ἡλικίαν, ἀνδρὶ νομίμῳ συννεζευγμένη, μήτηρ δύο παιδίων γενομένη. Αὐτὴ ἀπὸ κάποιαν αἰτίαν ἤρχισε νὰ ξερνᾷ αἷμα ἀπὸ τὸ στόμα· δύο ἡμέρας ἔπερνα καλὰ, τὴν τρίτην ἐξερνοῦσε τὸ αἷμα, καὶ αἷμα ὄχι ὀλίγον, ἀλλὰ πολὺ· ἔπασχε τοῦτο τὸ κακὸν ἢ ἀθλία δύο χρόνους ὀλοκλήρους. Ἐδοκίμασε νὰ εὔρη θεραπείαν ἀπὸ κἀνέναν ἰατρὸν, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη· ἐξώδευσε μὲ ὄλην της τὴν ταπεινὴν κατάστασιν ὑπὲρ τὰ διακόσια γρόσια, ἀλλ' εἰς μάτην. Μάλιστα εἶπεν, ὅτι μίαν ἡμέραν, ὅπου ἔστεκεν ἐμπρὸς εἰς ἕνα ἰατρὸν, καὶ τὸν παρεκάλει, διὰ νὰ κάμῃ ὅ,τι δυνηθῆ εἰς τὸ πάθος της, τὴν ὥραν ἐκείνην τῆς ἤλθε, καὶ ἐξέρασε τὸ αἷμα ἐμπροσθέν του, καὶ ἐκεῖνος βλέπων ἀνετριχίασε καὶ τὴν ἀπέβαλεν, ἀπελπίσας αὐτὴν ὡς ἀνίατον. Συνέβη νὰ βάλουν τὸν Μάρτυρα εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ κάποιος τὴν ἐσυμβούλευσε, νὰ ὑπάγῃ νὰ πάρῃ ἀπὸ πάνω του τίποτε, καὶ ἴσως ἀπὸ ἐκεῖνο εὔρη βοήθειαν· ἐπῆγεν, ἔκαμε κάθε τρόπον, διὰ νὰ τοῦ ἐγγίξῃ, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη. Εὐρέθη ἐκεῖ ὅταν τὸν εὔγαλαν διὰ θάνατον, καὶ ἡ πτωχὴ ἐσπούδαζε, κατὰ τὴν Εὐαγγελικὴν αἰμορροοῦσαν, νὰ πλησιάσῃ κοντὰ, καὶ νὰ τὸν ἐγγίσῃ, ἀλλὰ δὲν ἠμπόρεσε· μάλιστα τὴν ἐκτύπησε εἰς Τοῦρκος ἐπάνω εἰς τὸν ὦμον μὲ τὴν σκούλην, τόσον δυνατὰ, ὅπου διὰ πολλὰς ἡμέρας ἤσθάνετο τὸν πόνον· ἦτον λοιπὸν ἢ δυστυχῆς εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε ὅπου ἀπὸ τὴν ἐσχάτην ἀδυναμίαν ἐκινδύνευε καὶ εἰς θάνατον. Ὑστερον ἀπὸ τὴν ἀποτομὴν τοῦ Μάρτυρος, μετὰ τινος ἡμέρας ἀκούσασα πῶς ἐνεργεῖ θαυμάσια ἐξαίσια εἰς πολλούς, ἐζήτησε καὶ αὐτὴ καὶ τῆς ἔδωκεν ὀλίγον ἀπὸ τὸ μαρτυρικὸν αἷμα, τὸ ὁποῖον ἔβαλε μέσα εἰς νερὸν διὰ νὰ τὸ πῖῃ, καὶ ἦτον ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα, ὅπου ἔμελλε νὰ ξεράσῃ τὸ αἷμα, διότι εἶχεν δεδοκιμασμένον ἐκ τῆς μακρᾶς πείρας, ὅπου ὅταν ἤρχιζε νὰ κινῆται τὸ αἷμα, ἐκόπτοντο τὰ ἐντόσθιά της ὡσὰν ξυράφια, καὶ ἤσθάνετο δριμυτάτους πόλους. Ἐπάνω λοιπὸν εἰς τοιαύτην ὥραν, ἔπιε τὸ ἡγιασμένο ἐκεῖνο νερὸν, καὶ, ὡ τῆς ἐξαίσιου δυνάμεως! ἤσθάνθη ἢ γυνὴ πῶς ἐστράφη ὁποῖσω ἢ ὀρμὴ τοῦ αἵματος, καὶ ἠσύχασεν, ὡσὰν νὰ τὴν ἐμάστιζε κἀμμία δύναμις εἰσελθοῦσα ἔξωθεν· καὶ ὄχι μόνον τὸ αἷμα δὲν ἐξέρασεν, ἀλλὰ καὶ δυνάμιν τινα ἤσθάνθη ὅπου ἐμβῆκεν εἰς αὐτὴν καὶ διεπέρασε τὸ σῶμά της, εἰς τρόπον ὅτι, ἐγέμισε καὶ μίαν μεγάλην στάμναν νερὸν, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ σπῆτί της, ἢ ὁποία μετὰ βίας ἐκινεῖτο πρότερον· καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἔμεινε ὑγιαίνουσα, καὶ καλῶς ἔχουσα. Οὕσα δὲ νέα εὐρίσκετο εἰς λύπην, πῶς εἰς τὸ ἐξῆς ἔχει νὰ μείνῃ ἄγονος, καθὼς τῆς ἔλεγον αἱ γυναῖκες τοῦ χωρίου της. Ὅθεν ὁ καλὸς Μάρκος τῆς ἐφάνη μίαν νύκτα εἰς τὸν ὕπνον, ὕστερον ἀπὸ δύο μῆνας τῆς θεραπείας της, καὶ τῆς λέγει: Μὴ λυπῆσαι γυνὴ ἀλλὰ μάλλον χαῖρε, διότι εἶσαι ἔγκυος. Ἐξύπνησε ἢ γυνὴ καὶ ἀμφιβάλλουσα, μήπως ἦτον ἀπλῶς ὄνειρον, ἤλθεν εἰς τὴν χώραν ἐπίτηδες, διὰ νὰ ἐρωτήσῃ τὰς ἐκεῖ μαίας, καὶ νὰ μάθῃ ἂν ἀληθῶς ἦναι ἔγκυος, καὶ ἐγύρισε πεπληροφορημένη, ὅτι βέβαια οὕτως ἔχει, καθὼς τῆς εἶπεν ὁ φανεὶς Ἅγιος, καὶ δοξάζουσα ἀπὸ ψυχῆς τὸν Θεὸν, καὶ τὸν καλλιμάρτυρα θεῖον Μάρκον, ὅπου τὴν εὐηγέρτησε διπλῶς, καὶ μὲ τὴν ἴασιν τῆς αἰμορραγίας, καὶ μὲ τὴν χάριν τῆς συλλήψεως· ἦτις καὶ σκοπὸν ἔβαλεν, ἐὰν γεννήσῃ παιδίον ἀρσενικόν, νὰ τὸ ὀνομάσῃ Μάρκον, εἰς δόξαν τοῦ θείου εὐεργέτου της. Αὕτη δὲ ἢ μαρτυρικὴ ἰατρεία, ἔχει καὶ μαρτυρικὴν ἀστειότητα ἐπειδὴ ὅταν ἢ γυνὴ ἐπεκαλέσθη τὸν Μάρτυρα νὰ τὴν ἐλεήσῃ ἔταξε νὰ τοῦ προσφέρῃ δέκα γρόσια. Λοιπὸν,

ὅταν ὁ Μάρτυς τῆς ἐφάνη τὴν νύκτα, καὶ τὴν εἶπεν πῶς εἶναι ἐγγαστρωμένη, τῆς ἐζήτησε καὶ ἐκεῖνο ὅπου τὸν ἔταξεν, ὡσὰν νὰ εἰπῆς, ἐζήτησε τὰ ἱατρικά του· ὅμως ὄχι ἀπλῶς, ἐπειδὴ οὔτε ὁ Θεὸς, οὔτε οἱ Ἅγιοι δὲν ζητοῦσιν, οὔτε ἀναγκάζουσιν κἀνένα νὰ τοῖς προσφέρῃ τίποτε· ἀλλ' ὅταν τις ἀπὸ λόγου του τὸ τάξῃ τὸ ζητοῦσιν ἀπαραιτήτως, ὅτι τὸ τάξιμον γίνεται χρέος, καὶ τὸ χρέος ἀπαραιτήτως πρέπει νὰ πληρῶνται ὡς δίκαιον· εὕξασθε, λέγει, καὶ ἀπόδοτε· καὶ πάλιν, ἀποδώσω τῷ Κυρίῳ τὰς εὐχὰς μου· ἐζήτησε δὲ ὁ Μάρτυς τὸ τάξιμον, καὶ πρὸς βεβαίωσιν τοῦ θαύματος.

Στ. Ἀναρίθμητα εἶναι ἀδελφοὶ τὰ τελούμενα παράδοξα ἀπὸ τὴν μαρτυρικὴν χάριν τοῦ καλλινίκου Μάρκου. Εἰς τὸ καρτέρι τῆς πόλεως, ὅπου ὀνομάζεται Ἐγκρεμὸς, εἰς τὴν ἐνορίαν ὅπου λέγεται Θερμογιότισσα, κατοικεῖ μία πτωχὴ γυνή, αὐτὴ εἶχε (καὶ τὸ ἔχει) παιδίον μικρὸν ἀρσενικὸν δύο χρόνων. Αὐτὸ συνέβη νὰ πέσῃ ἀπὸ τὸν σοφᾶν κάτω· ἔπεσε δὲ ἀνάσκελα, καὶ ἔπεσεν ἐπάνω εἰς ἓν πῆλινον ἀγγεῖον, καὶ ὄν τρυφερὸν ἐκόπη εἰς τὴν μέσην, καὶ πλέον εἰς τὸ ἐξῆς, οὔτε νὰ σηκωθῆ ἔδύνατο, οὔτε νὰ σταθῆ ὀρθιον, ἀλλὰ μηδὲ νὰ καθῆσθαι ἐδύνατο· καὶ ἐκεῖνο ὅπου ἕως τότε ἐπεριπάτει καὶ ἔτρεχε μὲ γέλια καὶ χαρὰν, τότε ἔμεινεν πάντα κατάκοιτον, μὲ πόνους καὶ δάκρυα, καὶ ἐδικὰ του καὶ τῶν γονέων του· καὶ κάθε φορὰν ὅπου ἤθελε νὰ τὸ σηκώσῃ ἢ μῆτηρ του, νὰ τὸ μεταθέσῃ, ἐφώναζε κλαῖον, ὅπου ἔπροξενει μεγαλώτατην λύπην εἰς τοὺς ὀρώντας καὶ ἀκούοντας. Ἐπέρασεν εἰς ταύτην τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν δύο χρόνους· ὥστε ὅπου ἔγινε τεσσάρων χρόνων, ἀλλὰ πάντῃ ἄχρηστον καὶ πανάθλιον. Λοιπὸν, ἢ δυστυχῆς αὐτοῦ μῆτηρ, ἀκούουσα τὰ θαύματα καὶ τὰς εὐεργεσίας, ὅπου κοινῶς εἰς ὅλους κάνει ὁ θεῖος Μάρκος, ἔκαμε καὶ τῆς ἔφερον ὀλίγον αἷμα, τὸ ἔβαλεν εἰς τὸ νερὸν, καὶ μέρος τὸ ἐπότισε μὲ τὸ ἐπίλοιπον ἤλειψε τὸ σωματίον, καὶ μάλιστα τὰ νῶτα τοῦ παιδίου, ἐπικαλουμένη θερμῶς τὴν ταχεῖάν του ἀντίληψιν, καὶ ὑποσχομένη νὰ τὸ νηστεύσῃ δέκα ἡμέρας κάθε χρόνον πρὸ τῆς μηνίμης του, διότι πτωχὴ οὔσα δὲν τῷ ἔταξε χρήματα. Ταῦτα ποιήσασα, τὸ μὲν παιδίον ἄφησε κείμενον εἰς ἓν μέρος, αὐτὴ δὲ ἐκάθησεν εἰς τὸ ἔργοχειρόν της· καὶ ὁ νοῦς της καὶ ἡ πίστις της ἐδούλευεν εἰς τὴν τοῦ Ἁγίου ἐνέργειαν. Ὀλίγον ἐπέρασε, καὶ λέγει: Μπρὲ Νικολῆ, σήκω καὶ ἔλα νὰ σοῦ δώσω ἓνα παρὰν. Καὶ (ὡ τῷ θαύματος!) τὸ πρῶν, καὶ μέχρι τότε, παντάπασιν ἀκίνητον, ἐν τῷ ἅμα ὅπου ἔκραξεν, ἐσηκώθη, ὠρθώθη, ἐπῆγε μόνον του εἰς τὴν μητέραν, καὶ ἐκεῖνη ἐναγκαλισμένη καὶ καταφιλήσασα μετὰ δακρύων αὐτὸ, τῷ ἔδωκε τὸν παρὰν· καὶ ἔκτοτε ἔμεινεν ὑγιαῖνον καὶ ἀλλόμορον, τὸ πρῶν παράλυτον. Ἡ ταπεινὴ χεὶρ ἢ ταῦτα γράφουσα, ἐνηλάφησεν αὐτὸ περιεργότερον, καὶ τοῦ εὔρεν ἓνα ζόμπον μικρὸν, ὡσὰν ἓνα μικρὸν γρόνθον, πρὸς δήλωσιν ἴσως τοῦ προτέρου του πάθους, καὶ τῆς παρὰ τοῦ Μάρτυρος ἰάσεως.

Ζ. Ἀπὸ τὰ ἀναρίθμητα ὅπου καθ' ἑκάστην ἐπιτελεῖ, ὡς εἵπομεν, ὁ θεῖος Μάρκος, τοῦτο μόνον τὸ ἀκόλουθον βούλομαι ἀκόμη νὰ διηγηθῶ, διότι κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, καὶ μέγιστον εἶναι καὶ τερπνότατον, καὶ οὕτω νὰ κάμω τέλος τῆς διηγήσεως. Σαββάτῳ ἡμέρᾳ, ἦτον ἡ εἰκοστὴ ὀγδόη τοῦ Δεκεμβρίου, καὶ τὴν ἐρχομένην νύκτα, ὅπου ἐξημέρωνεν ἡ Κυριακὴ, ἐξερχόμενοι οἱ Τοῦρκοι ἀπὸ τὸ τζαμί, τὸ γατζί, κατὰ τὴν συνήθειαν των, ἐπειδὴ ἦτον ῥαμαζάνι, ἐπῆγον εἰς τὰ καφενεῖα, ἄλλοι εἰς τὰ ἄλλα. Κάποιοι ὅπου ἐπῆγαν εἰς ἓν καφενεῖον, ὅπερ ἦτον καὶ ἀντίκρυ καὶ πλησίον, ὡσεὶ λίθου βολὴν εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἔκοιταν τὸν Μάρτυρα, ἀνέφερον περὶ τούτου, καὶ εἶπον, πῶς τὸν ἔχουν οἱ χριστιανοὶ διὰ Ἁγίου, καὶ ὅτι παίρνουν ἀπὸ τὸ χῶμα, ὅπου ἐχύθησαν τὰ αἱματά του, καὶ τοὺς κάμνει θαύματα.

Ἦτον ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων καὶ εἷς κάποιος Χατζὴ Κάρτος τὸ ἐπώνυμον, χασάπης τὴν τέχνην, ξένος μὲν, ὑπανδρευμένος δὲ μὲ γυναῖκα χριστιανὴν, τὴν οἶκησιν ἔχων εἰς τὴν ἐνορίαν τῆς Ἁγίας Ματρῶνης. Αὐτὸς ζηλωτὴς τῆς ἀσεβείας δὲν ὑπέφερε νὰ ἀκούῃ τοιαῦτα διηγήματα, καὶ τοὺς λέγει: Δὲν ἐντρέπεσθε, εσεῖς Τοῦρκοι νὰ λέγητε τοιαύτας φλυαρίας; Καὶ ἐκεῖνοι βλέποντες

αὐτὸν πῶς θυμῶνι, ἐπρόσθετον καὶ ἄλλα παρόμοια, πειράζοντες αὐτὸν διὰ νὰ γελοῦν· τέλος πάντων ἐξαγριωθεὶς ἀπὸ τὰ τοιαῦτα, σηκώνεται μὲ μανίαν, καὶ, τώρα, λέγει, θὰ ὑπάγω ἐγὼ νὰ κοπρίσω ἐπάνω εἰς ἐκεῖνον τὸν .....· λέγων τὰ πλέον δύσφημα ὀνόματα· καὶ ἐξῆλθε μὲ ὄλον τὸν θυμὸν. Ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ἐσφάγη ὁ Μάρτυς, λέγεται βουνάκι, εἶναι μακρὸν ἐπὶ πολὺ· τὸ πλάτος του, εἶναι ἄλλοῦ περισσότερον, ἄλλοῦ ὀλιγώτερον. Οὗτος ὁ τόπος τοῦ βουνακίου, χωρίζεται μὲ ἓνα τοῖχον, ἀπὸ τὴν λεγόμενη Σοῦδαν· εἰς τοῦτον τὸν τοῖχον πολὺ πλησίον ἀπεκεφάλισαν τὸν Ἅγιον· ὁ τοῖχος ἀπὸ τὸ μέρος τοῦτο, ὅπου εἶναι τὸ βουνάκι, εἶναι μόνον, ὡς δύο σπιθαμὰς τὸ ὕψος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον μέρος, ἦγουν τῆς Σοῦδας, εἶναι ὑψηλὸς ὡς δύο ὀργυιάς, καὶ περισσότερον. Λοιπὸν ἐπάνω εἰς τὸν τοῖχον τοῦτον, ἀκούμβισε τὸ τσιμποῦκί του, ἐπέθηκεν ἔτι καὶ τὸ καπότον του· ἀκόμη δὲν εἶχεν κολοκαθίστη, καὶ ἰδοὺ δύο λευκοφόροι, (καθὼς ὁ ἴδιος ἐμαρτύρησε) τὸν ἤρπασαν, καὶ τὸν ἐσήκωσαν ὑψηλὰ, τὸν ἐτίναξαν ὀπίσω εἰς τὴν Σοῦδαν. Καὶ ἐκεῖ πίπτων ὁ ὑβριστὴς Κάρτος, ἔμεινεν ἄλαλος καὶ ἀναίσθητος, καὶ ὄλην τὴν νύκτα ἐκεῖ ἐμούσκευσεν ἀπὸ τὴν βροχὴν. Μόλις τὰ ξημερώματα, ἦλθεν εἰς αἴσθησιν, ἀλλὰ νὰ σηκωθῆ ὄρθιος δὲν ἠδύνατο, καὶ ἠναγκάσθη νὰ συρθῆ ὡσὰν τετράποδον ἐπὶ τέσσαρα, ἀφίνων καὶ τσιμποῦκι καὶ καπότον καὶ ἓνα του παποῦτσι, καὶ μὲ τέτοιον τρόπον, ἐξῆλθεν ἀπὸ ἓν χάλασμα τοῦ τοῖχου, ἐπῆγε κακῶς καὶ πάγκακως ἔχων, εἰς τὸ ἐρημόσπιτόν του, μὴ δυνάμενος νὰ διηγηθῆ τὸ κακὸν ὅπερ τὸν ἤυρε, πάρεξ μετὰ ἡμέρας. Οἱ γιοδδάσιδές του μανθάνοντες τὴν συμφορὰν του, μὴ θέλοντες νὰ ὁμολογήσουν πῶς ἦτον μαρτυρικῆς ὀργῆς ἀποτελεσμα, ἐθαύμαζον, πόθεν νὰ τοῦ ἦλθεν, ὅπου εἰς τὸ ῥαμαζάνι, τὰ ντζίνια, ἦγουν τὰ δαιμόνια δὲν ἐνεργοῦν. Ἐμεινε κλεισμένος εἰς τὸ σπῆτί του ἡμέρας πολλὰς· ὅκτῳ ἡμέρας ἔκαμεν, ὅπου δὲν ἠδύνατο νὰ ὁμιλήσῃ καθαρά· ἤρχισε νὰ ἐξέρχεται ἔξω, πλὴν κακὰ γενόμενος. Ἡ γυνὴ του μανθάνουσα τὰ συμβάντα, πόθεν καὶ πῶς, ἐπῆγεν καὶ ἔκραξεν ἓνα ἱερέα νὰ τοῦ ψάλῃ ἀγιασμόν· ὁ ἱερεὺς τῆ ἀπεκρίθη, πῶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ· λοιπὸν λέγει, δός μοι ὀλίγον ἀγίασμα· τῆς ἔδωκεν ὁ ἱερεὺς νερὸν κοινὸν μέσα εἰς ἓν ἀγγεῖον· ἐκεῖνη λαβοῦσα αὐτὸ ὡς ἀγίασμα, πρῶτον μὲν ἐκεῖνον ἐπότισε μέρος, ἔπειτα ἐπῆγε καὶ ἐσκούπισε τὸν τόπον ἐκεῖνον, καὶ ἔχυσεν ἐκεῖ τὸ ἐπίλοιπον νερόν. Εἰς τὸ πέσιμον ἐκεῖνον ἐσυνθλάσθη ἡ δεξιὰ του χεῖρ, καὶ πολὺν καιρὸν ἐπεριπάτει ἔχων αὐτὴν μὲ τὸ μανδῆλιον κρεμαμένην· δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ τὴν ἰατρεύσῃ, καὶ τοῦ ἔμεινε σακατευμένη, καὶ παρ' ὀλίγον ἄχρηστος· ἀλλὰ καὶ ὅλος ἐκεῖνος ὁ Χατζῆ Κάρτος, ὁ ἀνδρειωμένος καὶ φοβερὸς, κατεστάθη ὄλον τὸ ἐναντίον, μὲ σημεία ἱκανὰ, ὡσὰν ὁ Κάιν, τῆς θεϊκῆς ὀργῆς. Τοῦτο τὸ θαῦμα, πόσον ἠύφρανε τοὺς εὐσεβεῖς, εἶναι ἀδύνατον μὲ λόγον νὰ παραστήσῃ τις. Ἴσως θέλει ἀπορήσει τις, ποῖος νὰ ἦτον ὁ ἄλλος λευκοφόρος, ὅπου τὸν ἤρπασαν ὁμοῦ· καὶ ἐβεβαιώθη πῶς ἦτον ὁ Μάρτυς Νικόλαος ὁ Χίος, τὸν ὁποῖον πρὸ πολλῶν χρόνων, ἐκεῖ πλησίον ἀπεκεφάλισαν, καὶ ὡς, φαίνεται, βοηθοῦνται ὡς φίλοι οἱ θεῖοι Μάρτυρες, ἐναντίον τῶν κοινῶν τῆς πίστεως ἐχθρῶν.

Μὲ τὴν τελείωσιν τοῦ ἐξαισίου καὶ χαριστάτου τούτου θαύματος, κάμω καὶ ἐγὼ τέλος ὅλης τῆς διηγήσεως, δεόμενος τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, νὰ ἀξιώσῃ καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀμαρτωλοὺς νὰ ζήσωμεν ἀξίως τῆς ἀγίας του πίστεως, μιμούμενοι τὸν ζῆλον τῶν Ἁγίων του Μαρτύρων, ἐναντίον τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ τοῦ διαβόλου, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Σημειώσεις: Ἐκ τοῦ Λειμωναρίου, τῶν Μακαρίου Νοταρά, Αθανασίου Παρίου καὶ Νκηφόρου Χίου, ἐν Αθήναις, 1873, τυπογραφεῖον Ρουσόπουλου Νικολάου, ἐκδοσις Β'.